

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANA BİLİM DALI**

**ÖĞRENCİLERİN REKREATİF AMAÇLI SPOR
ETKİNLİKLERE YÖNELİK TUTUMLARI VE OKULA
BAĞLANMA DURUMLARININ İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

İbrahim GÜMÜŞTEKİN

Danışman
Doç. Dr. Yener AKSOY

SAMSUN
2022

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANA BİLİM DALI

**ÖĞRENCİLERİN REKREATİF AMAÇLI SPOR
ETKİNLİKLERE YÖNELİK TUTUMLARI VE OKULA
BAĞLANMA DURUMLARININ İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

İbrahim GÜMÜŞTEKİN

Danışman

Doç. Dr. Yener AKSOY

SAMSUN
2022

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

Etik Kurul Gerekli mi ?

Evett (Gerekli ise ekler kısmına ekleyiniz)

Hayır

21 / 06 / 2022
İbrahim GÜMÜŞTEKİN

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı: ÖĞRENCİLERİN REKREATİF AMAÇLI SPOR ETKİNLİKLERE YÖNELİK TUTUMLARI VE OKULA BAĞLANMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 21.06.2022 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 24

Tek kaynak oranı : % 3 çıkmıştır.

21 / 06 / 2022
Doç. Dr. Yener AKSOY

ÖZET

ÖĞRENCİLERİN REKREATİF AMAÇLI SPOR ETKİNLİKLERE YÖNELİK TUTUMLARI VE OKULA BAĞLANMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

İbrahim GÜMÜŞTEKİN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans, Haziran/2022

Danışman: Doç. Dr. Yener AKSOY

Bu tez çalışmanın amacı; öğrencilerin bazı sosyo-demografik özellikleri açısından rekreatif amaçlı spor etkinliklere yönelik tutumları ve okula bağlanma durumlarının incelemektir. Araştırmanın evrenini, Samsun ili ve ilçelerinde eğitim öğretim gören lise çağındaki öğrenciler, örnekleme ise 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenim gören lise öğrencileri arasından tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş 396'sı kadın 389'u erkek olmak üzere toplam 785 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" Yılmaz ve Güven (2018) tarafından geliştirilmiş 18 maddeden oluşan "Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği (DSEÖTÖ)" ve Savi (2011) tarafından geliştirilmiş 14 maddeden oluşan "Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği (OBÖ-ÇE-)" kullanılmıştır. Çalışmada, ölçek toplam puanlarının cinsiyet, büyük kardeş, küçük kardeş, spor yapma durumu, evinde internet var olma durumu, evde sigara kullanan olma durumuna göre farklılık gösterip göstermediği Student t-test ile yaş, kardeş sayısı, ana okuluna gitme süresi, spor yapma sıklığı gibi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği ise Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey çoklu karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Bulgular araştırmaya katılan öğrencilerin 396 (%50,4)'i kadın, 389 (%49,6)'si erkektir. Araştırmada, 14 yaşındaki lise öğrencilerin 18 yaş grubundakilere göre daha fazla öğretmene bağlanma davranışı sergilediği belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre ders dışı sportif etkinliklere olan tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Spor yaptığını beyan eden öğrencilerinin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının olumlu ve öğretmene bağlanma boyutunun spor yapmayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Evde internet olma durumuna göre Ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ile çocuk ve ergenler için okula bağlanma toplam puanları ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Son olarak araştırmada, katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ile çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyleri arasında %43,8'lik pozitif anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, öğrencilerin okula bağlanmaları için ders dışı sportif etkinliklerin eğitim öğretim ile paralel bir şekilde planlanması ve uygulanması, öğrencilerin bu etkinliklerini katılımını ve tutumunu artırmaya yönelik tedbirlerin alınması önem arz etmektedir.

Anahtar Sözcükler: Ders dışı sportif etkinlikler, Bağlanma, Spor, Eğitim

ABSTRACT

EXAMINATION OF STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS RECREATIONAL SPORTS ACTIVITIES AND THEIR ATTACHMENT TO SCHOOL

İbrahim GÜMÜŞTEKİN
Ondokuz Mayıs University
Institute of Graduate Studies
Department of Sports Management
Master Degree, June/2022
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Yener AKSOY

This study aims to examine students' attitudes towards recreational sports activities and their attachment to school in terms of some socio-demographic characteristics. The scope of the research is high school-age students studying in Samsun province and its districts, and the sample consists of 785 students, 396 women and 389 men, selected by a random sampling method among high school students studying in the 2021-2022 academic year. The "Personal Information Form" prepared by the researcher as a data collection tool in the research, the " Student Attitude Scale towards Extracurricular Sportive Activities (DSEÖTÖ)" consisting of 18 items developed by Yılmaz and Güven (2018) and the "Children and School Attachment Scale for Adolescents (OBÖ-CE-)" was used. In the study, whether the total scores of the scale differ according to gender, older sibling, younger sibling, doing sports, having internet at home, smoking at home, age, number of siblings, duration of attending kindergarten, frequency of doing sports with Student's t-test. Whether it differs according to the variables such as, was determined by One-Way Analysis of Variance and Tukey's multiple comparison test. Results: 396 (50.4%) of the students participating in the research were female and 389 (49.6%) were male. In the study, it was determined that 14-year-old high school students exhibited more teacher attachment behaviour than those in the 18-year-old group. It has been determined that male students' attitudes toward extracurricular sports activities are higher than female students. It was determined that the attitudes of the students who declared that they did sports toward extracurricular sports activities were positive and the dimension of attachment to the teacher was higher than those who did not do sports. There was no significant difference between the attitudes towards extracurricular sports activities and the total scores and sub-dimensions of attachment to school for children and adolescents, according to internet presence at home. Finally, in the study, it was determined that there was a 43.8% positive and significant relationship between the participants ' attitudes towards extracurricular sports activities and their level of school attachment for children and adolescents. In this context, it is important to plan and implement extracurricular sports activities in parallel with education and to take measures to increase the participation and attitude of students in these activities to keep students connected to the school.

Keywords: Extracurricular sportive activities, Attachment, Sport, Education

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Tüm eğitim hayatımda olduğu gibi lisans üstü eğitimimde de desteklerini benden hiç esirgemeyen kıymetli annem Fitnet GÜMÜŞTEKİN; babam Mahmut GÜMÜŞTEKİN olmak üzere tüm GÜMÜŞTEKİN ailesine ve danışmanım olan Doç. Dr. Yener AKSOY'a çok teşekkür ederim.

İbrahim GÜMÜŞTEKİN

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAYI	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	ii
TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Spor.....	5
2.1.1. Rekreatif Amaçlı Spor	6
2.1.2. Eğitim ve Spor	8
2.2. Ders Dışı Sportif Etkinlikler	9
2.3. Bağlanma	10
2.3.1. Bağlanma ve Ergenlik	11
2.3.2. Okula ve Bağlanma	12
2.4. Eğitim.....	12
3. MATERYAL VE YÖNTEM	14
3.1. Araştırmanın Amacı.....	14
3.2. Araştırmanın Modeli.....	14
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	14
3.4. Veri Toplama Araçları	14
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu	14
3.4.2. Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği (DSEÖTÖ)	14
3.4.3. Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği (OBÖ-ÇE-)	15
3.4.4. İstatiksel Analiz	15
4. BULGULAR	17
5. TARTIŞMA	27
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	32
KAYNAKÇA	35
EKLER	41
Ek 1. Etik Kurul Formu	41
Ek 2. Kişisel Bilgi Formu	42
Ek 3. Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği	43
Ek 4. Ergenlerde Okula Bağlanma Ölçeği	44
ÖZ GEÇMİŞ	45

SİMGELER VE KISALTMALAR

AB	: Arkadaşa Bağlanma
OB	: Okula Bağlanma
ÖB	: Öğretmene Bağlanma

TABLolar DİZİNİ

Tablo 3.1. Katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri cevaplara ait iç tutarlılık katsayıları	18
Tablo 4.1. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	18
Tablo 4.2. Yaş gruplarına göre katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyi.....	19
Tablo 4.3. Cinsiyet göre katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyi	20
Tablo 4.4. Küçük kardeş durumuna göre katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyi	21
Tablo 4.5. Büyük kardeş durumuna göre katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyi.....	22
Tablo 4.6. Spor yapma durumuna göre katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyi.....	22
Tablo 4.7. Evde internet durumuna göre katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyi	23
Tablo 4.8. Aile sigara kullanım durumuna göre katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyi	24
Tablo 4.9. Anaokuluna gitme süresine göre katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyi.....	25
Tablo 4.10. Kardeş sayısına göre katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyi	26
Tablo 4.11. Spor yapma sıklığı göre katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve çocuk ve ergenler için okula bağlanma düzeyi	27
Tablo 4.12. Öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ile okula bağlanma düzeyleri arası ilişkiler	28

1. GİRİŞ

Eğitim geçmişten günümüze dünyada önemli görülmüş ve üzerinde durulmuştur. Bu sebep ile eğitimciler, araştırmacılar ve otoriteler aracılığıyla farklı çerçevelerden incelenerek farklı şekillerde tanımlansa da tanımların çoğunda ortak olan noktalar vardır. Sporun getireceği disiplin ve tutumlar okul içinde verilen önem kadar ders dışı sportif etkinliklere de verilmesi gerekir, okulların, öğretmenlerin ve yetişkinlerin bu tür destek ve teşvikleri sağlamaz ise sporun sağlam ve kaliteli bir oluşuma ulaşması imknsız olacaktır (Kırık ve Pepe, 2008). Eğitimden beklenen, kişinin potansiyel güçlerini ve yeteneklerini keşfederek en st seviyede gelişiminin sağlanmasına yardımcı olmaktır. Bireyleri fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal taraflarıyla koordine biçimde yetiştirmek ağdaş eğitimin esas ilkelerindendir (Aracı, 1999). Bu ağdaş eğitim ilkesine uygun şekilde gerçekleşmesi ancak bireyin, zihinsel eğitiminin yanında fiziksel eğitimi de alması ile sağlanabilir (Gökmen, 1988). Birey kendini ifade etmeye yönelik olarak hareket yetisini kullanmasıyla beden eğitimi başlar ve benzeri hareketleri üzerine koyarak hayatı boyunca devam ettirir (Varış, 1978).

Spor, bedensel gelişimin yanında sosyal, psikolojik taraflardan da çok önemlidir. Birey spor aracılıyla etrafını tanır, arkadaşlık kurar, kendine olan özgüveni artar, toplum arasında sahip olduğu yeri keşfeder (Özdenk, 2018). ocuk ve ergenler açısından ise spor, fiziksel gelişimin yanında sosyal açıdan da fark yaratır. Sporun da katkılarıyla çocukların ve ergenlerin çevrelerini tanınması kolaylaşacaktır. Aynı zamanda duygusal olarak da iyi bir gelişim sağlayacaktır (Açıkada ve Ergen, 1990). Bu neden ile ağdaş eğitimin bütünleştirici ve önemli öğelerinden beden eğitiminin bir parçası olan ders dışı sportif etkinliklere ihtiyaç duymaktadır.

Ders dışı etkinlikler; ders dışında yapılan farklı fiziksel etkinlikler, sınıflar arası yarışma, okul takımları çalışmaları, izcilik çalışmaları, alanına giren tüm hazırlık ve halk oyunları çalışmalarını içine alan etkinliklerdir (Akgl vd., 2012). Bu ders dışı etkinliklerini kapsayan faaliyetlerini okullardaki beden eğitimi öğretmenleri aracılığıyla gösterilmekte ve öğretilmektedir. Bu nedenle beden eğitimi öğretmenin niteliği, okulun mevcut tesis ve araç gereçleri gibi durumlardan etkilenmektedir. Bu faaliyetlerin ehemmiyetini anlamış ülkelerdeki okullarda, öğrencilerin ders dışı sportif faaliyetlerine ve okul sonrası spor programlarına katılmaları teşvik edilerek fırsatlar

sunulmaktadır (Chepyator-Thomson and Hsu, 2013). Bu kapsamda çalışmanın amacı bizim ülkemizde de bu durumun farkına varılarak öğretmenler ve okullar olarak ders dışı sportif etkinliklere teşvikin ve fırsatların sağlanmasını sağlamaktır.

Özellikle enerjile dolu olan ortaokul ve lise dönemini, enerjilerini olumlu yönde kullanacağı, stresini gidererek, kötü alışkanlıklardan uzaklaşarak, bilgi, beceri ve yeteneklerini artıracığı en önemli etkinlikler okul içinde ve okul dışında gerçekleştirilecek olan sportif faaliyetlerdir (Akgül vd., 2012; Dalkıran ve ark., 2004). Bu durum sağlanmaz ise öğrencilerin okuldan uzaklaşarak zararlı arkadaş grupları ile tanışması, kahvehaneye, oyun salonlarına gidip kumar oynamalarına, alkol, uyuşturucu madde kullanmalarına, ruhsal bozukluklara, türlü suçlara karışmalarına sebebiyet verebilir. Bu tarz etkinliklere katılımda bulunanların katılmayanlara nazaran daha az depresyon belirtileri yansıttıkları ve daha fazla özsaygıya sahip olabildikleri gözlemlenmiştir (Mahoney et al., 2005). Başka bir önemli husus ise bu etkinliklerin çocuk ve ergenlere kendini algılama, kendine güven duyma, girişimcilik, ruh sağlığı ve yaşam boyu spor alışkanlığı sağlamaktadır (Daley and Leahy, 2003; Özkara, 2019). Bu etkinlikler; öğrencilerin okula ait olma duygusunu geliştirmesi ve okula yönelik olumlu düşünceler kazanmasına yardımcı olması, psikolojik dayanıklılık ve içselleştirme gibi tutumlarının yüksek seviyelerde olmasıdır (Fredricks and Eccles, 2008). Bu sebep ile, öğrencilerin bu zamanını en güzel şekilde değerlendirmeleri ancak spor ortamı oluşturulursa, bilgi, beceri ve kabiliyetleri artacak ve kötü ortamlara da mesafe koymalarını sağlayacaktır (Karaküçük, 1999). Ayrıca ders dışı etkinliklere katılmak ders başarısı, yüksek beklentiler ve okul ile ilgili olumlu tutumları olduğu görülmüştür (Darling et al., 2005). Bu neden ile öğrencileri koruyacak ve koruyacak önlemleri alacak olan yetişkinlere önemli görevler düşmektedir (Köse, 2013). Araştırmada elde edilecek bulguların ve elde edilecek bulgular sayesinde yapılacak tartışmanın ilgili alan yazına katkıda sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Hipotezleri

Hipotez, çoğunlukla araştırmacının, araştırma probleminin değişkenleri hakkında veya değişkenler arasında istatistiksel olarak nasıl bir ilişki olduğuna dair oluşturduğu yargılar ve yorumlamalar biçiminde tanımlanmaktadır (Altunışık vd., 2010). Bu araştırmanın temel hipotezi “Öğrencilerin ders dışı sportif faaliyetlere olan tutumları ile okula bağlanma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.”

biçimindedir. Demografik durumlar doğrultusunda incelenecek diğer hipotezlere ise aşağıda yer verilmiştir:

H1: Kız ve erkek öğrencilerin ders dışı sportif etkinli tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında farklılık vardır.

H2: Küçük kardeş durumuna göre ders dışı sportif etkinli tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında farklılık vardır.

H3: Büyük kardeş durumuna göre ders dışı sportif etkinli tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında farklılık vardır.

H4: Spor yapma durumuna göre ders dışı sportif etkinli tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında farklılık vardır.

H5: Evde internet olma durumuna göre ders dışı sportif etkinli tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında farklılık vardır.

H6: Ailede sigara kullanma durumuna göre ders dışı sportif etkinli tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında farklılık vardır.

H7: Kardeş sayısına göre ders dışı sportif etkinli tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında farklılık vardır.

H8: Spor yapma sıklığına göre ders dışı sportif etkinli tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında farklılık vardır.

H9: Anaokuluna gitme süresine göre ders dışı sportif etkinli tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında farklılık vardır.

H10: Öğrencilerin yaş değişkenlerine göre ders dışı sportif etkinli tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında farklılık vardır.

1.2. Araştırmanın Varsayımları

- ✓ Araştırmada, evrenden oluşturulan örneklemin yeterli olduğu,
- ✓ Araştırmaya katkı sağlayan öğrencilerin, ölçeklerde bulunan sorulara gönüllülük esası kapsamında ve dürüst bir şekilde cevap verdiği,

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

- ✓ Araştırma Samsun İli ve İlçelerinde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlı tutulmuştur.

✓ Araştırmadan tespit edilen bulgular, Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeğinin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Spor

Spor kelime anlamı olarak İngilizce bir kelime olarak bilinse de aslında İngilizce bir kelime değildir. Spor kelimesi Latince "dağılmak, birbirinden ayırmak" anlamı taşıyan disportare veya deportare kelimesinden türetilmiştir. Günümüze kadar kullanımın yaygınlaşmasından dolayı ilk hecesi zamanla kalkmış ve "sport" olarak kullanımı devam etmiştir. Spor kelimesi Latincenin etkisi ile tüm dillerde öncelikle farklılıklar göstermekle birlikte dinlenme, eğlenme, hoş vakit geçirmek için gerçekleştirilen faaliyetleri kastetmek için kullanılmıştır. Zaman geçtikçe yarışma, kazanma ve üstün gelmek için yapılan tüm fiziksel faaliyetleri ifade eden bir kavram haline dönüşmüştür (Balçıkkanlı, 2009). Bu sebep ile spor, insanlık tarihi kadar eski ve bu tarih kadar manalıdır (Çumralıgil ve Görücü, 2007).

Günümüzde ise spor bireylerin ve bu bireylerin oluşturdukları toplulukların kültürel ve refah düzeylerinin belirleyicisi olarak anlam kazanarak, toplumsal yaşamı tamamen etkisi altına alabilen elzem bir kavram olarak tanımlanmaktadır (İmamoğlu, 1992). Spor değişik zaman dilimlerinde değişik şekillerde tanımlanmaya çalışılmıştır. Bu tanımlardan birkaçı şunlardır; Spor, yapıldığı toplumun bütün özelliklerini bir aynı gibi olduğu gibi bizlere gösteren kavramdır (Fişek, 2003). Spor "bireylerin toplumsal aksiyonlarını düzenleyen, psikolojik yönden olgunluk sağlayan aynı zamanda bedensel özelliklerini geliştiren, pedagojik, biyolojik ve sosyal bir kavramdır (Orkunoglu, 1985). Spor farklı amaçlar için gerçekleştirilen bu fiziksel hareketler zamanla belirli kıstaslar içerisinde şekillenerek, bugün spor olarak adlandırılan sitemli hareketler haline gelmiştir (Çumralıgil ve Görücü, 2007). Avrupa konseyi sporu, bedensel olarak formda tutmayı ve psikolojik sağlığı ifade etmek veya düzeltmek, sosyal ilişkileri kurmak ve tüm seviyelerdeki rekabette netice elde etmek amaçlarıyla, tesadüfi veya organize katılım yoluyla süregelen tüm bedensel faaliyet olarak tanımlamaktadır (CE, 2001).

Bireylerin bedensel aktivite ve motorsal yeteneklerini bunun yanında zihinsel, psikolojik ve sosyal becerilerini geliştiren ve bu becerileri bir çerçeve içinde yarıştırmasını hedefleyen aslında eğitici ve eğlendirici olan faaliyetlerdir (İnal, 2003). Çoğunlukla yarışma kapsamında ortaya çıkan düzenli bedensel hareketler bütünü olan spor, çalışma hayatında verimliliğin çoğalmasına, bireyin ilerlemesine ve insanın sosyalleşmesine de katkıda bulunmaktadır (Özer, 1990). Kişiyi heyecan verme,

mücadele verme, kazanma duygularını yaşatan sporun, toplumsal perspektiften bakıldığında ekonomik, sosyal, kültürel yararları görülmektedir (Türkel, 2010). Sporun bireye, kazandırdığı en temel unsurlardan bir tanesi de daha rahat ve güvenli yaşamasında önemli bir değeri olan sosyalleşmeyi kolaylaştırmasıdır. İnsanın sosyal uyarıcılara, bilhassa grup yaşamının baskı ve zorluklarına karşı, duyarlılık sağlama, gruba ayak uydurma (Öztürk, 1998), topluluk tarafından verilen vazifeleri ve rolleri yapabilme (Avcıoğlu, 2005) özelliği olarak tanımlanan toplumsal beceri, yaşam boyu süren, karışık bir yaşantı mahsulüdür. Bireysel veya takım şeklinde gerçekleştirilen sporlar esnasında insanlar, disiplinli, ilkeli ve düzenli çalışma, otoriteye itaat, gerçekleştirilen sportif etkinlikte kazanmayı ve kaybetmemenin verdiği duyguyu yaşamak ve bu duyguyu paylaşma, bir gruba ait olmak ve onu temsil etme gibi duyguları ve özellikleri yaşayarak edinirler (Yıldırım ve Gülsen, 2011).

2.1.1. Rekreatif Amaçlı Spor

Spor, fiziksel aktivite ve sanat kullanılarak kişiliğin yaratıcı bir şekilde anlatımı rekreasyon olarak tanımlanmıştır. Rekreasyonun hareketlilikten daha çok duyguları ele aldığı, serbest zamanda bireyin kendini iyi hissetmesi ile değerlendirilen aktiviteleri içeren bir kavram olduğu belirtilmiştir (Tekin vd., 2009). Literatürde rekreasyon; yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen Latince “recreatio” kelimesinden doğmaktadır. Anlamı ise, bireylerin serbest zamanlarında isteyerek yani gönüllü olarak katılım sağladıkları dinlendirici ve eğlendirici faaliyetler olarak tanımlanmıştır (Kocaekşi, 2012). Rekreasyon kavramı; işten bağımsız, kendi içinde kıymetli, bireyim birçok önemli ihtiyacını karşılayan, dolu ve mutlu bir yaşam aracı olarak da ifade edilmektedir (Karaküçük, 2014).

Spor faaliyetleri aracılığı ile kişilere; birlikte aktivite yapabilme yeteneği kazandırmaktadır. Spor faaliyetleri aracılığı ile kişilerin galibiyeti ve mağlubiyeti benimsemeyi, paylaşmayı, kaynaşmayı, başkalarının bakış açılarına ve fikirlerine saygı göstermeyi öğrenirler. Bireylerin beraber çalışmaları sonucunda da sosyal sorumluluk duygularının geliştiği, bununla beraberde sosyalleşme sürecinin sağlandığı belirtilmiştir (Şahan, 2008). Yapılan incelemeler sonucunda; şehirlerde sosyal olma çabalarının başında grup halinde yapılan spor etkinlikleri göze çarpmaktadır. Yalnızlık hislerinin sebebinin sosyal beceri noksanlığı olduğu ve ergenlerin yalnızlıkla başa çıkmada kendini meşgul etme, iletişim kurma, müzik dinleme, televizyon izleme, ev

hayvanları ile oynama, jimnastik yapmak-yürümek, spor yapma gibi en yaygın yöntemleri kullandıklarının belirlendiği aktarılmıştır (Eskin, 2001).

Sportif amaçlı rekreasyon faaliyetlerine katılarak serbest zamanlarını etkin geçiren bireylerin yaptıkları faaliyetler onlara bilişsel ve sosyal olarak fayda sağlamakta ve ilerleyen yıllarda fizyolojik problemleri olmadan ve psikolojik sağlığı yerinde bir hayat geçirmelerine yardımcı olmaktadır. Ayrıca sportif aktiviteler yapmadan geçirilen bir hayata göre sportif aktiviteler yapılarak geçirilen bir hayat bireylerin yaşam kalitelerini yükseltmektedir (Özşaker, 2012).

Serbest zaman aktiviteleri yapan kişilerin sosyal hayatında hareketlilik görülmesiyle birlikte yapılan spor faaliyetleri sayesinde beden ve ruh sağlıklarında da olumlu etkiler görülmektedir. Sporu hayatlarına dahil etmeleriyle birlikte bireylerin faaliyet yapabilme özelliği kazandığı vurgulanmaktadır. Spor aktiviteleri aracılığı ile bireylerin kaybetme ve kazanmayı kabul etmeyi, dayanışma, paylaşma ve başkalarının düşüncelerine saygı göstermeyi öğrenmelerine pozitif yönde katkılar sağlar. Bu bilgiler dahilinde, rekreasyonun bireylerin yeniden yapılanmalarını sağlamalarıyla birlikte ihtiyaçlarının giderilmesi ve yaşam tatmin düzeylerinin artmasında önemli bir rol oynamaktadır (Demirel vd., 2009). Rekreatif amaç kapsamında sürdürülen sportif etkinlikler, bireylerin problemlerini çözebilme becerilerinin gelişimini sağlayarak yeni becerilerin kazanılmasına da destekte bulunur, ayrıca başarı ve başarısızlık duygularını farkındalığını sağlayarak yeni çözüm yolları geliştirilmesini sağlar (Ekinci vd., 2014). Serbest zaman sportif aktivitelerine katılımın bireylerin ruhsal ve psikolojik sağlığı üzerinde olumlu etkileri gözlemlenmektedir. Bu durum bireylerin rekreasyonel amaçlı yapılan spora karşı güdü ve tutumlarından etkilenmektedir (Arsovic et al., 2020). Rekreatif amaçlı faaliyetlere katılım pozitif sonuçlara sebep olmaktadır. Yapılan çalışmalarda rekreatif etkinliklere katılımı birlikte başka insanlarla etkileşim kurma durumunun, insanların iyi oluşlarını olumlu yönde etkilediği görülmektedir (Mirehie and Gibson, 2020).

Rekreatif amaç ile gerçekleştirilen sportif faaliyetler birçok faktöre göre sınıflanabilmektedir. Bunlar; rekreatif sporun yapıldığı ortama göre açık alan, kapalı alan sporları, özelliğine göre; karada yapılanlar, suda yapılanlar, havada yapılanlar, kar ve buz üstünde yapılanlar ve birden fazla ortamda yapılanlar şeklinde sınıflandırılabilir (Hilmi and Kathleen, 2008). Bu sınıflandırmalar içerisinde bulunan sporların hiçbirinde profesyonel ve amatör sporlarda olduğu gibi bir yarışma

düzeni söz konusu değildir. Sporun rekreatif kavram ile birleşmesiyle, rekabet, profesyonel sporda olduğu gibi profesyonel ödüllendirme şekliyle değil daha çok sosyal tatmin ve motivasyon şeklinde değerlendirilir. Rekreatif amaç doğrultusunda yapılabilecek sporlar; doğa sporları, takım sporları, bireysel sporlar, su sporları, motor sporları, raket sporları, halk oyunları ve danslar, fitness merkezlerinde yapılan sporlardır (Ardahan, 2013).

İnsanların rekreasyonel aktivitelere katılma nedeni aynı zamanda yapılan aktiviteden beklenen ve/veya elde edilen yararı da tanımlar. Kişinin yaşam biçimi, sahip olduğu olanaklar, içinde bulunduğu çevre, bu çevrede var olan rekreatif olanaklar, ilişkiler, kişilik özellikleri, duygusal zekâsı, geçmiş deneyimleri, cinsiyet, ekonomik düzey, medeni durum, yaş, eğitim durumu gibi birçok değişken kişinin rekreatif etkinliklere olan ihtiyacını ve hangi etkinlikleri kimlerle ve ne şartlarda yapacağını belirlemektedir (Ardahan ve Lapa, 2010).

2.1.2. Eğitim ve Spor

Bilhassa eğitim ve öğretim, her anlamda gelişen ve gelişmekte olan dünya hayatının ihtiyaçlarına ayak uydurabilmek için zamanla değişmiş ve genişlemiştir. Bu aşamada okuma-yazmanın bireydeki eşitlik ve özgürlük maneviyatını güçlendirerek, kişideki benlik ve kimlik saygısı oluşumu, genel kültür ve bilgi birikimin hemen hemen tüm toplum aşamalarında dikkate alınması önemli bir husustur. Sosyal bilişsel teori, akış teorisi ve probleme dayalı öğrenme gibi gelişim için spor (Alpay, 2021) eğitim bileşeni kapsamına girmiştir. Diğer tüm etkenler ile spor uygulamaları ile bütünleştiğinde toplumsal yenilenme desteklenebilir niteliktedir (Alpman, 1972; Coalter, 2007).

Spor en değerli özelliklerinkinden bir tanesi de eğitimin içinde olmasıdır. Spor eğlenceli vakit geçirirken aynı zamanda öğreten ve eğiten yönlerinin olması eğitimde bütünü oluşturacak olan kıymetli bir parça haline getiriyor. Spor kişiyi ve toplumu canlı olarak tutması yönünden eğitimin tüm etkinliklerinkilerinden faydalanmaktadır (Öztürk, 1998).

Eğitim uygulamalarında ders dışı etkinlik varsa önce düşünülen faaliyetler sportif etkinlikler, bireyin ailesi ve etrafına kendini kanıtladığı, özgüven kazandığı, yaşlılarıyla pozitif ikili ilişkiler başlattığı faaliyetlerdir. 3 aylık futbol eğitimin öğrencilerin fiziksel ve fizyolojik gelişimine pozitif sonuçlarının yanında bedensel-

kinestetik ve müzik zekâ boyutların da pozitif yönlü katkılar sağladığını gösteren sonuçlar bulunmuştur (Cengiz ve Pulur, 2008).

Spor ve eğitim arasındaki ilişki ile alakalı yapılan çalışmalarda ağırlıklı olarak lise eğitimi gören öğrencileri veya ergenlik çağındaki bireylerin kendi arasındaki spor faaliyetlerinin rolüne odaklanılmıştır. Bunun istisnalarından bir tanesi Dills, Morgan ve Rottbof (2011) tarafından okullarda dersler arasında verilen teneffüsün etkisini araştıran çalışmadır. Beden eğitimi ilk öğretim çağındaki öğrencilerin öğrenme aşaması arasında pozitif yönlü bir ilişki lise çağındaki öğrencilerde lise sporlarına katılım eğitim kazanımı ve akran ilişkileri ve mesleki başarılar anlamlı ilişki bulunmuştur (Dills et al., 2011; Eccles vd., 2003; Barron et al., 2000).

2.2. Ders Dışı Sportif Etkinlikler

Ders dışı etkinlikler terimi, okulun planlı (mecburi) eğitim uygulamaları haricinde gerçekleştirilen bütün etkinlikleri ifade eder (Annu and Sunita, 2015).

Ders dışı etkinlikler okulların tüm aşamalarında, özellikle ortaokullarda görülmektedir (Foster, 1925). Ders dışı etkinlikler, müfredat dışı etkinlikler ve sınıf dışı etkinlikler terimlerinin hepsi, münazara, atletizm, müzik, drama, okul kulüpleri, yarışmalar ve türlü sosyal faaliyetler ve benzeri deneyimler anlamında birbirinin yerine kullanılmıştı (Emmer, 2001). Bu tüm faaliyetler, zorunlu ve seçmeli eğitim programlarına paralel olarak ek bir müfredat oluşturur ve eğitim müfredatına iyi bir şekilde entegre edilir (Barbieri, 2009). Çoğunlukla, ders dışı etkinlikler gönüllüdür ve mezuniyet için herhangi bir etkisi yoktur (Lunenburg and Ornstein, 2008).

Ders dışı etkinliklerin zorlayıcı ve gönüllü olması, kişileri inisiyatif alabilmeleri için güzel bir ortam sağlar. Kişiler bu şekilde faaliyetlerde yer almaktan keyif aldıkları ve faaliyetlerin geliştirdiği becerilerin kıymetli olduğunu düşündükleri için katılırlar. Zorlu görevlere yönelik içsel ilgi, yeni becerilerin öğrenilmesi ve kazanılması için model bir durumdur (Cordova and Lepper, 1996; Ryan and Deci, 2000).

Eğitimin en mühim parçalarından birisi olan beden eğitiminin devamı niteliğinde olan ders dışı sportif etkinlikler, ders dışında planlı ve programlı bir şekilde okul içerisinde ve dışarısında gerçekleştirilebilen ve türlü hedefler için oluşturulan faaliyetlerin bütünüdür. Bu faaliyetler, çocuk ve ergenlere okul sonrasında kalan vakitlerini en yararlı şekilde geçirme şansı sağlamaktadır (Yılmaz ve Güven, 2018).

Öğrencilerin özellikle ders dışı etkinliklere yönlendirilmesi elzem bir husustur. Kimi zaman beden eğitimi derslerinde öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlar mümkün olmadığından, eğitim programlara, ders dışındaki etkinlikler dahil edilecek şekilde oluşturulması gerekir (Aybek vd., 2011).

Okul dışı etkinlikler, gelişmiş bir eğitim düzeyi, daha çok sosyal ilişki, daha çok istekler ve daha iyi bir dikkat düzeyi ile ilişkilendirilmiştir (Mahoney ve ark., 2003), artan eleştirel düşünme ve kişisel ve sosyal erişkinlik (Bauer and Liang, 2003) genel olarak okul faaliyetleri ile okul ortamının haricinde gerçekleştirilenler arasında bağlantı oluşturmaya yardım eden büyük faydaları vardır (Noam et al., 2002).

2.3. Bağlanma

Erken çocukluk döneminde bireyin ihtiyaçlarını karşılayan kişilere gösterdiği bağlanma ve yetişkinlik zamanına etkisi ile ilgili ilk araştırmalar 1958'de John Bowlby ile başlamıştır.

Bowlby' ye göre doğumdan sonra 1 yaşa kadar bebek kendine bakan kişiye aşırı yoğun bir bağ geliştirmektedir. Bağlandığı bireyden ayrı kaldıkları süreçte huzursuzluk ve stres davranışları sergiler. Farklı etkenlerin oluşturduğu bu bağ, altında yatan etkenlere göre farklılıklar göstermektedir. Bowlby bu bağı 4 faktör üzerinde açıklamıştır:

1- İkincil Dürtü: Anne figürü bebeğin temel ihtiyaçlarını gidermektedir. Bu temel ihtiyaçlar yeme, tuvalet eğitimi, güvenlik ve barınma bakım veren tarafından karşılanmaktadır.

2- Birincil Nesne Emme: Anne sütü alan bebek anneyi emerken onunla fiziksel bağı olduğunu hissetmektedir. Temel ihtiyaçlardan olan beslenme ihtiyacını gideren emme refleksi aynı zamanda fiziksel bağı ifade etmektedir.

3- Birincil Nesneye Yapışma: Bebek anne ile bedensel ilişki kurmaya, onu hissetmeye ve ona tutunmaya gereksinim duymaktadır. Anneye yapışan bebek kendini emniyette hisseder. Beslenmenin yanında güvende olma da temel ihtiyaçlardandır. Bu davranış güvende olma ihtiyacını karşılamaya yöneliktir.

Bebek anneyi kucakladığında dışarıdaki tehlikelerden kendini korunmuş olarak hisseder.

4- Birincil Ana Rahmine Dönüş Özlemi: Anne karnından ayrılan bebek dışarıyı keşfettiğinde geri dönmek istemektedir (Bowlby1958).

Ainsworth için çocuklukta oluşan 3 çeşit bağlanma bulunmaktadır. Ainsworth bağlanma stillerini güvenli, güvensiz, kayıtsız şeklinde gruplandırmıştır.

1-Güvenli bağlanma bebek dönemindeki kararlı ve hassas bakım doğrultusunda oluşur. Bu bebekler etrafı sorgulamaya meyillidirler. Çünkü bakım veren kişinin ulaşılabilirliğine güvenmektedirler. Bakım veren bebekten ayrılınca hissettiği huzursuzluk durumu tekrar birleştiklerinde azalır ve etrafı incelemeye geri dönülür.

2- Güvensiz bağlanan bebekler ise bakım veren ortamda olduğunda bile etrafı incelemekten çekinmektedirler. Bakım verenin ortamdaki ayrılmasını çok rahatsız edici bir durum olarak görmektedirler. Bakım veren ortama tekrar geldiğindeyse öfkeli bir ruh halini takınırlar.

3- Kayıtsız Bağlanma Stili: Bakım verenin temastan kaçınması ve ilgisizliğiyle oluşmaktadır. Bu bağlanmadaki bebekler, güvensiz bağlanmadakinden farklı olarak bakım verenin ortamda olmasıyla ilgilenmezler. Bakım verenden uzaklaştıklarında huzursuzluk hissetmezler aksine aktif olarak yakınlıktan kaçınırlar (Selçuk vd., 2010).

2.3.1. Bağlanma ve Ergenlik

Ergenlik bireyin çocuklukta çıkıp yetişkinliğe hazırlandığı süreçtir. Ergenlikte kişi fiziksel, toplumsal ve bilişsel yönden birçok geçiş ve problem yaşar. Ergenliğin nasıl geçirileceği çocukluk dönemindeki yaşantıyla bağlantılıdır. Çocuklukta ebeveynlerle oluşturulan iletişimin kalitesi ve akran ilişkileri bu dönemin en önemli etkenlerini oluşturmaktadırlar. Hem ergen hem de ebeveynleri için meşakkatli olan bu süreçte ergenin bedensel ve psikolojik değişimiyle bağlantılı olarak gerçekleştirilen gelişimsel ödevler nedeniyle aile içi etkileşimlerde canlılık ve ailedeki denge durumunda farklılıklar görülmektedir. (Damarlı, 2006; Kulaksızoğlu, 1998).

Bu denge durumundaki farklılık ergenin ebeveynleriyle problemler yaşaması ve otorite dengesi için yarışması olarak gün yüzüne çıkmaktadır; bu da ergenin ebeveynlerinden soğumasına yol açabilmektedir (Dinçel, 2006). Ergenlerin ebeveynleriyle geçirdiği bu süreçler arkadaşlık ilişkilerini de etkilemektedir. Bu süreçte akranlarıyla bolca vakit geçirdiği ve bu ilişkilerin onlar için daha mühim olmaya başlamasının yanı sıra okul içindeki ve ailedeki bireylerle olan iletişim de bu süreçte ehemmiyetini korumaktadır (Bayraktar vd., 2009).

Güvenli bağlanma şekli, psikolojik sorunları önleyici etkiye sahipken; güvensiz bağlanma stili ergenlikte depresyon, anksiyete sorunları, davranım sorunları intihar ve intihar dışı kendine zarar verecek hareketler, madde kullanımı problemleri, interneti kötüye kullanma, dissosiyatif bozukluklar ve kötü beslenme sorunlarının tümünün ortaya çıkma ihtimallerini artırmaktadır (Lee and Hankin 2009; Ailen et al., 1998; Adam et al., 1996; Glazebrook et al., 2015; Schindler et al., 2005 Bolat vd., 2018; Lyons, 2003; Gander et al., 2015).

2.3.2. Okula ve Bağlanma

Öğrencilerde okula ait olma duygusunun önemi, geliştirilmesi ve eğitimin diğer çıktılarıyla yakın ilişkisi, özellikle yabancı kaynak yazınında birden çok çalışmaya da yer bulmuştur. Bu çalışmaların genelinde önemli noktalardan birisi de okula ait olma duygusunun öğrencilerin akademik başarısına etkisidir. Adelabu (2007), Anderman (2002), Booker (2006), Cemalcılar (2010), Finn (1989), Goodenow (1992a, 1992b, 1993) ve Osterman (2000) Öğrencilerin okula bağlılıkları onları kötü alışkanlıklardan korurken okul başarısına da etkisi olduğu söylenmektedir. Okula bağlılığın önemini daha da arttırmaktadır. Okula bağlanma, okulun bir ferdi olarak değerli olarak saygın olduğuna inanma sağlamaktadır (Samdal, et al., 1999; Roeser, et al., 1996). Bazı araştırmacılar bu kavramı, öğretmenler ve sınıf arkadaşları ile iletişimlerle alakalı olarak, öğrencilerin hal ve hareketleri ile etkin bir ilişkiye sahip, okul aktiviteleriyle alakalı değerler ve yeterliliklere inancını yansıtan öğrenci motivasyonu ile okuldaki ders dışı aktiviteleri ele alan şekilde ifade etmektedir (Faircloth and Hamm, 2005; Juvonen, 2006).

Öğrencilerin ait olma duygusunun motivasyonları ve okul başarısıyla ilgili olduğunu göstermektedir (Benner et al., 2008; Osterman 2000). Bununla beraber ergenlerin ders dışı etkinliklere dahil olmalarının okula ait olma duygularını teşvik eden önemli bir etken olabileceği görülmüştür (Brown and Evans, 2000).

2.4. Eğitim

Konusu birey olan eğitim, kapsamlı bir çerçeveye sahiptir (Uluğ, 1992), bünyesinde pek çok alt sistemler barındırır (Ertürk, 1984). Bunlardan biri olan rehberlik, denetim ve değerlendirmeyi öngören denetimdir. Alt sistemlerden biri olan denetim, tasarlanan eğitim işleyişinin başarısı yönünden kritik öneme sahiptir (Gürkan, 2006). Hedeflenen amaçlara ulaşılması, kaliteli bir denetim ile sağlanabilir. Başaran' a (2000) göre denetim, tasarlanan örgütsel hedeflerden sapmayı giderme

amaçlı örgütün gidişatını gözleme ve değerlendirmektir. Türkiye'deki tüm eğitim kurumlarının denetim ve gözetimi, MEB' in (Millî Eğitim Bakanlığı) anayasal bir görevi ve sorumluluğudur (Anayasa, 1982). Bakanlık denetim görev ve sorumluluğunu, Rehberlik ve Denetim Başkanlığı'na bağlı maarif müfettişleri eli ile yürütür. Maarif müfettişleri, Bakanlığa bağlı bütün resmi ve özel kuruluşların faaliyet ve uygulamalarına ilişkin Bakanlığın görev ve yetkileri çerçevesinde denetim, inceleme ve soruşturma yapma görevlerini yerine getirmektedirler (MEB, 2014).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmada ölçeklerin uygulanabilmesi ve verilerin toplanabilmesi için Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'ndan 29/04/2022 tarih ve 2022/275 sayılı kararı ile onay alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmada, öğrencilerin bazı sosyo-demografik özellikleri açısından rekreatif amaçlı spor etkinliklere yönelik tutumları ve okula bağlanma durumları incelenmektedir. Araştırma bulgularının ilgili alan yazısına katkı sağlayacağı tahmin edilmektedir.

3.2. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, mevcut durumu belirlemek için betimsel özellik barındıran tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1999).

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Samsun ili ve ilçelerinde eğitim öğretim gören lise çağındaki öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenim gören lise öğrencileri arasından tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş 396'sı kadın 389'u erkek olmak üzere toplam 785 öğrenci oluşturmaktadır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Yılmaz ve Güven (2018) tarafından geliştirilmiş 18 maddeden oluşan "Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği (DSEÖTÖ)" ve Savi (2011) tarafından geliştirilmiş 14 maddeden oluşan "Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği (OBÖ-ÇE-)" kullanılmıştır.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formunda, araştırmaya katılan öğrencilerin yaş, cinsiyet, ana okuluna gitme durumu, kardeş sayısı, büyük ve küçük kardeş var olma durumu, spor yapma durumu, spor yapma sıklığı, evde internet olma durumu ve evde sigara kullanan bulunması durumunu içeren sorular yer almaktadır.

3.4.2. Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği (DSEÖTÖ)

Aynur Yılmaz ve Özbay Güven (2018) tarafından geliştirilen (DSEÖTÖ), Bilişsel, Duyuşsal ve Davranışsal alt boyutları olmak üzere toplam 18 maddeden

oluşmaktadır. 1 ile 7 arasındaki maddeler “Ders dışı sportif etkinliklerin bilişsel boyutu”, 8 ile 14 arasındaki maddeler “Ders dışı sportif etkinliklerin duyuşsal boyutu”, 15 ile 18 arasındaki maddeler “Ders dışı sportif etkinliklerin davranışsal boyutu” nu içermektedir. Ölçek üç faktörden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 18 iken en yüksek puan 90’dır. Puan ortalaması arttıkça öğrencilerin bu etkinliklere yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir. Maddeler “Hiç Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Tamamen Katılıyorum” şeklinde sıralanmış; 1, 2, 3, 4 ve 5 şeklinde derecelendirilmiş beşli likert tipindedir. Ters maddeler ise 5, 4, 3, 2 ve 1 olarak kodlanmıştır. Ölçekte (8,9,10,11,12,13 ve 14) maddeler olumsuz maddeler olduğundan, ters puanlama yapılmıştır.

3.4.3. Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği (OBÖ-ÇE-)

Firdevs Savi Çakar tarafından geliştirilen (2011), 2017’de güncellenen (OBÖ-ÇE-), Öğretmene bağlanma, Arkadaşa bağlanma ve Okula bağlanma alt boyutları olmak üzere toplam 15 madde üzerinde uygulanan DFA’dan elde edilen modelin uyum indeksleri incelendiğinde. RMSEA değerinin .08’den büyük olduğu ve modelin iyi bir uyum sağlamadığı dikkate alınarak DFA sonucundaki maddelerin ve önerilerin t değerleri analiz edilmiş ve 6. madde analizden çıkarılarak 14 madde üzerinden DFA yeniden uygulanarak kontrol edilmiş ve 14 maddeli modelin yeterli olduğu söylenmiştir. Alt boyutları ise 1 ile 5 arasındaki maddeler “Okula bağlanma alt boyutu” 7 ile 10 arasındaki maddeler “Arkadaşlara bağlanma alt boyutu” 11 ile 15 arasındaki maddeler “Öğretmenlere bağlanma alt boyutu” nu içermektedir. Maddeler “Kesinlikle Evet”, “Evet”, “Olabilir”, “Hayır”, “Kesinlikle Hayır” şeklinde sıralanmış; 5, 4, 3, 2, ve 1 şeklinde derecelendirilmiş beşli likert tipindedir.

3.4.4. İstatiksel Analiz

Araştırmada lise öğrencilerinin ölçek maddelerine verdiği cevapların iç tutarlılığını kontrol etmek amacı ile güvenilirlik katsayıları (cronbach alpha) hesaplanmıştır (Tablo 3.1).

Tablo 3.1. Katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri cevaplara ait iç tutarlılık katsayıları

Ölçek	İç Tutarlılık Katsayısı	Değerlendirme
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	0,917	Yüksek Düzeyde Güvenilir
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	0,905	Yüksek Düzeyde Güvenilir
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	0,897	Yüksek Düzeyde Güvenilir
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	0,769	Orta Düzeyde Güvenilir
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	0,918	Yüksek Düzeyde Güvenilir
<i>Okula Bağlanma</i>	0,884	Yüksek Düzeyde Güvenilir
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	0,861	Yüksek Düzeyde Güvenilir
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	0,874	Yüksek Düzeyde Güvenilir

Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde ilk olarak normallik varsayımı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testi ile incelenmiştir ($P>0,05$). Çalışmada, ölçek toplam puanlarının cinsiyet, spor yapma durumu, küçük kardeş durumu, büyük kardeş durumu, evde internet olma durumu ve ailede sigara kullanma durumuna göre farklılık gösterip göstermediği Student t test, yaş, spor yapma sıklığı, anaokuluna gitme süresi ve kardeş sayısına göre farklılık gösterip göstermediği ise Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey çoklu karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Ayrıca, katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutumu Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği toplam puanları arası ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile belirlenmiştir. Tüm istatistiksel hesaplamalarda SPSS 22.0 V. istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma bulguları, n(%), ortalama, standart sapma değerleri olarak verilmiş olup, bulgular $p<0,05$ düzeyinde anlamlı kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılında Lisede okuyan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerinin demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Cinsiyet	n	%	Küçük Kardeş	n	%
Kadın	396	50,4	Evet	440	56,1
Erkek	389	49,6	Hayır	345	43,9
Toplam	785	100,0	Toplam	785	100,0

Büyük Kardeş	n	%	Spor Yapma Durumu	n	%
Evet	459	58,5	Evet	408	52,0
Hayır	326	41,5	Hayır	377	48,0
Toplam	785	100,0	Toplam	785	100,0

Evde İnternet Var mı?	n	%	Ailede Sigara Kullanan Var mı?	n	%
Evet	561	71,5	Evet	598	76,2
Hayır	224	28,5	Hayır	187	23,8
Toplam	785	100,0	Toplam	785	100,0

Kaç Kardeşsiniz?	n	%	Spor Yapma Sıklığı	n	%
Yok	69	8,8	1-3 gün	281	35,8
2 Kardeş	301	38,3	4-6 gün	138	17,6
3 ve üzeri	415	52,9	Yapmıyor	366	46,6
Toplam	785	100,0	Toplam	785	100,0

Anaokuluna gitme süresi	n	%	Yaş (Yıl)	n	%
Bir yıl	450	57,3	14	122	15,5
İki yıl	182	23,2	15	210	26,8
Gitmedi	153	19,5	16	226	28,8
Toplam	785	100,0	17	197	25,1
			18	30	3,8
			Toplam	785	100,0

Araştırmaya gönüllü olarak katılan bireylerin %50,4’ü kadın %56,1’i küçük kardeşi bulunmakta, %58,5’inin büyük kardeşi bulunmakta, %52’si spor yapmakta, %71,5’inin evinde internet bulunmaktadır, %76,2’sinin ailesinde sigara kullanılmakta, %52,9’nun 3 ve üzeri kardeşi bulunmakta, %46,6’sı spor yapmıyor, %57,3’ü anaokuluna 1 yıl gitmiştir %28,8’i 16 yaşındadır (Tablo 4.1).

Tablo 4.2. Yaş Gruplarına Göre Katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Yaş	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	14	122	68,34	12,67	0,986
	15	210	68,33	11,81	
	16	226	68,43	15,58	
	17	197	68,66	15,28	
	18	30	67,03	15,56	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	14	122	26,50	5,67	0,831
	15	210	27,32	5,03	
	16	226	26,91	7,17	
	17	197	27,15	7,18	
	18	30	27,30	7,05	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	14	122	28,45	6,48	0,542
	15	210	28,12	6,09	
	16	226	28,17	7,16	
	17	197	28,06	6,74	
	18	30	26,10	6,19	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	14	122	13,39	3,44	0,620
	15	210	12,89	4,34	
	16	226	13,36	4,13	
	17	197	13,45	4,24	
	18	30	13,63	4,54	
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	14	122	54,60	11,87	0,152
	15	210	52,65	12,15	
	16	226	52,61	11,60	
	17	197	51,29	12,51	
	18	30	50,30	12,60	
<i>Okula Bağlanma</i>	14	122	18,80	5,32	0,061
	15	210	18,00	5,28	
	16	226	17,83	5,06	
	17	197	17,13	5,69	
	18	30	16,63	6,09	
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	14	122	16,29	3,84	0,987
	15	210	16,14	3,95	
	16	226	16,19	3,95	
	17	197	16,26	4,11	
	18	30	16,53	3,22	
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	14	122	19,52 a	4,32	0,037
	15	210	18,50 ab	5,03	
	16	226	18,59 ab	4,86	
	17	197	17,90 ab	5,34	
	18	30	17,13 b	5,37	

Araştırmada, lise öğrencilerinin yaş gruplarına göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ile Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyut (öğretmene bağlanma alt boyutu hariç) toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$). Araştırmada, ölçek maddelerine verilen cevaplardan 14 yaşındaki lise öğrencilerin 18 yaş grubundakilere göre daha fazla öğretmene bağlanma davranışı sergilediği belirlenmiştir ($P=0,037$; Tablo 4.2).

Tablo 4.3. Cinsiyet Göre Katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	Kadın	396	67,29	13,46	0,027
	Erkek	389	69,52	14,67	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	Kadın	396	26,87	6,25	0,480
	Erkek	389	27,20	6,59	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	Kadın	396	12,48	4,09	<0,001
	Erkek	389	14,07	4,02	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	Kadın	396	27,94	6,28	0,503
	Erkek	389	28,25	6,98	
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	Kadın	396	51,79	12,11	0,092
	Erkek	389	53,24	12,02	
<i>Okula Bağlanma</i>	Kadın	396	17,51	5,34	0,120
	Erkek	389	18,11	5,41	
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	Kadın	396	16,25	3,93	0,853
	Erkek	389	16,20	3,96	
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	Kadın	396	18,03	5,08	0,011
	Erkek	389	18,94	4,86	

Araştırmada, lise öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ($P=0,027$) ve Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal alt boyut ($P<0,001$) toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Araştırmada, lise öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyutu (öğretmene bağlanma alt boyutu hariç) toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$). Araştırmada, ölçek maddelerine verilen cevaplardan erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve öğretmene bağlanma ($P=0,011$) davranışı sergilediği belirlenmiştir (Tablo 4.3).

Tablo 4.4. Küçük Kardeş Durumuna Göre Katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Küçük Kardeş	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	Evet	440	69,18	13,77	0,081
	Hayır	345	67,41	14,48	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	Evet	440	27,29	6,24	0,206
	Hayır	345	26,70	6,65	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	Evet	440	13,29	4,12	0,895
	Hayır	345	13,25	4,15	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	Evet	440	28,60	6,48	0,016
	Hayır	345	27,45	6,78	
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	Evet	440	52,57	12,45	0,875
	Hayır	345	52,43	11,60	
<i>Okula Bağlanma</i>	Evet	440	17,84	5,45	0,838
	Hayır	345	17,76	5,30	
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	Evet	440	16,19	4,08	0,819
	Hayır	345	16,26	3,77	
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	Evet	440	18,54	5,14	0,735
	Hayır	345	18,41	4,80	

Araştırmada, lise öğrencilerinin küçük kardeş durumuna göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ile Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyut (Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal alt boyutu hariç) toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$). Araştırmada, ölçek maddelerine verilen cevaplardan küçük kardeşi olduğunu beyan eden lise öğrencilerinin daha fazla Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu tutum sergilediği belirlenmiştir ($P=0,016$; Tablo 4.4).

Tablo 4.5. Büyük Kardeş Durumuna Göre Katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Büyük Kardeş	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	Evet	459	68,47	14,01	0,855
	Hayır	326	68,29	14,27	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	Evet	459	26,93	6,46	0,599
	Hayır	326	27,17	6,37	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	Evet	459	13,33	4,12	0,656
	Hayır	326	13,19	4,15	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	Evet	459	28,22	6,37	0,536
	Hayır	326	27,92	7,00	
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	Evet	459	51,86	12,16	0,073
	Hayır	326	53,43	11,93	
<i>Okula Bağlanma</i>	Evet	459	17,51	5,42	0,065
	Hayır	326	18,22	5,30	
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	Evet	459	16,16	3,87	0,585

	Hayır	326	16,31	4,05	
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	Evet	459	18,19	5,05	0,054
	Hayır	326	18,89	4,89	

Araştırmada, lise öğrencilerinin büyük kardeş durumuna göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ile Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$; Tablo 4.5).

Tablo 4.6. Spor Yapma Durumuna Göre Katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Spor Yapma Durumu	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	Evet	408	69,69	15,13	0,007
	Hayır	377	66,99	12,79	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	Evet	408	27,21	6,77	0,423
	Hayır	377	26,84	6,03	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	Evet	408	13,98	4,21	<0,001
	Hayır	377	12,50	3,91	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	Evet	408	28,50	7,06	0,073
	Hayır	377	27,65	6,13	
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	Evet	408	51,85	12,64	0,111
	Hayır	377	53,22	11,42	
<i>Okula Bağlanma</i>	Evet	408	17,50	5,56	0,100
	Hayır	377	18,13	5,17	
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	Evet	408	16,21	4,04	0,950
	Hayır	377	16,23	3,84	
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	Evet	408	18,13	5,22	0,042
	Hayır	377	18,86	4,71	

Araştırmada, lise öğrencilerinin spor yapma durumuna göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ($P=0,007$) ve Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal alt boyut ($P<0,001$) toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Araştırmada, lise öğrencilerinin spor yapma durumuna göre Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyutu (öğretmene bağlanma alt boyutu hariç) toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$). Araştırmada, ölçek maddelerine verilen cevaplardan spor yaptığını beyan eden lise öğrencilerinin daha fazla Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve öğretmene bağlanma ($P=0,042$) davranışı sergilediği belirlenmiştir (Tablo 4.6).

Tablo 4.7. Evde İnternet Durumuna Göre Katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Evde İnternet Var mı?		n	Ortalama	SS	P-değeri
	Evet	Hayır				
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	Evet	561	68,36	14,21	0,911	
	Hayır	224	68,49	13,87		
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	Evet	561	27,13	6,35	0,498	
	Hayır	224	26,79	6,60		
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	Evet	561	13,32	4,10	0,582	
	Hayır	224	13,14	4,21		
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	Evet	561	27,91	6,75	0,216	
	Hayır	224	28,56	6,33		
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	Evet	561	52,86	12,29	0,200	
	Hayır	224	51,63	11,52		
<i>Okula Bağlanma</i>	Evet	561	17,94	5,40	0,258	
	Hayır	224	17,46	5,33		
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	Evet	561	16,21	3,97	0,931	
	Hayır	224	16,24	3,89		
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	Evet	561	18,70	5,00	0,051	
	Hayır	224	17,93	4,95		

Araştırmada, lise öğrencilerinin evinde internet olma durumuna göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ile Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$; Tablo 4.7).

Tablo 4.8. Ailede Sigara Kullanım Durumuna Göre Katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Ailede Sigara Kullanan Var mı?		n	Ortalama	SS	P-değeri
	Evet	Hayır				
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	Evet	598	68,61	13,98	0,457	
	Hayır	187	67,73	14,54		
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	Evet	598	27,06	6,39	0,805	
	Hayır	187	26,93	6,53		
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	Evet	598	13,32	4,11	0,547	
	Hayır	187	13,11	4,21		
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	Evet	598	28,22	6,55	0,334	
	Hayır	187	27,68	6,89		
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	Evet	598	52,38	12,30	0,599	
	Hayır	187	52,91	11,38		
<i>Okula Bağlanma</i>	Evet	598	17,71	5,42	0,386	
	Hayır	187	18,10	5,26		
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	Evet	598	16,20	4,05	0,774	
	Hayır	187	16,29	3,58		
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	Evet	598	18,47	5,06	0,910	
	Hayır	187	18,52	4,78		

Araştırmada, lise öğrencilerinin ailede sigara kullanan olma durumuna göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ile Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$; Tablo 4.8).

Tablo 4.9. Anaokuluna Gitme Süresine Göre Katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Süre (Yıl)	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	Bir	450	68,43	13,95	0,667
	İki ve üzeri	182	68,98	14,31	
	Gitmedi	153	67,59	14,37	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	Bir	450	27,20	6,30	0,612
	İki ve üzeri	182	26,96	6,76	
	Gitmedi	153	26,61	6,40	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	Bir	450	28,04	6,60	0,478
	İki ve üzeri	182	28,57	6,60	
	Gitmedi	153	27,71	6,80	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	Bir	450	13,20	4,13	0,773
	İki ve üzeri	182	13,46	4,09	
	Gitmedi	153	13,27	4,20	
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	Bir	450	51,90 b	11,89	0,037
	İki ve üzeri	182	54,52 a	11,69	
	Gitmedi	153	51,92 b	12,89	
<i>Okula Bağlanma</i>	Bir	450	17,46 b	5,41	0,049
	İki ve üzeri	182	18,62 a	5,14	
	Gitmedi	153	17,86 ab	5,51	
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	Bir	450	16,17	3,91	0,112
	İki ve üzeri	182	16,69	3,80	
	Gitmedi	153	15,81	4,17	
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	Bir	450	18,26	5,03	0,076
	İki ve üzeri	182	19,22	4,75	
	Gitmedi	153	18,25	5,10	

Araştırmada, lise öğrencilerinin anaokuluna gitme durumuna göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$). Araştırmada, lise öğrencilerinin anaokuluna gitme durumuna göre Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ($P=0,037$) ve okula bağlanma ($P=0,049$) alt boyutu toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Araştırmada, ölçek maddelerine verilen cevaplardan anaokuluna iki yıl ve daha fazla gittiğini beyan eden lise öğrencilerinin daha fazla okula bağlanma davranışı sergilediği belirlenmiştir (Tablo 4.9).

Tablo 4.10. Kardeş Sayısına Göre Katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Kardeş Sayısı	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	Yok	69	66,07	15,07	0,358
	İki kardeş	301	68,60	14,28	
	Üç ve üzeri	415	68,64	13,82	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	Yok	69	26,72	6,82	0,723
	İki kardeş	301	27,26	6,35	
	Üç ve üzeri	415	26,92	6,42	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	Yok	69	26,94	6,92	0,203
	İki kardeş	301	27,93	7,15	
	Üç ve üzeri	415	28,41	6,18	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	Yok	69	12,41	4,18	0,180
	İki kardeş	301	13,42	4,13	
	Üç ve üzeri	415	13,31	4,11	
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	Yok	69	52,84	11,22	0,076
	İki kardeş	301	53,67	11,97	
	ç ve üzeri	415	51,61	12,25	
<i>Okula Bağlanma</i>	Yok	69	18,29 a	4,83	0,047
	İki kardeş	301	18,31 a	5,23	
	Üç ve üzeri	415	17,36 b	5,54	
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	Yok	69	16,09	3,89	0,405
	İki kardeş	301	16,46	4,09	
	Üç ve üzeri	415	16,07	3,84	
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	Yok	69	18,46	4,83	0,165
	İki kardeş	301	18,90	5,06	
	Üç ve üzeri	415	18,18	4,96	

Araştırmada, lise öğrencilerinin kardeş sayısı durumuna göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ile Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyut (okula bağlanma alt boyutu hariç) toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$). Araştırmada, ölçek maddelerine verilen cevaplardan üç ve üzeri kardeş olduğunu beyan eden lise öğrencilerin daha az okula bağlanma davranışı sergilediği belirlenmiştir ($P=0,047$; Tablo 4.10).

Tablo 4.11. Spor Yapma Sıklığı Göre Katılımcıların Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Düzeyi

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Spor Yapma Sıklığı (haftada)	n	Ortalama	SS	P-değeri
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği</i>	1-3 gün	281	68,04 b	15,09	<0,001
	4-6 gün	138	72,83 a	14,13	
	Yapmıyor	366	67,01 b	12,98	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu</i>	1-3 gün	281	26,61 b	6,89	0,015
	4-6 gün	138	28,45 a	6,01	
	Yapmıyor	366	26,82 b	6,14	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu</i>	1-3 gün	281	27,85 b	7,33	0,004
	4-6 gün	138	29,78 a	6,08	
	Yapmıyor	366	27,65 b	6,18	
<i>Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu</i>	1-3 gün	281	13,58 b	4,04	<0,001
	4-6 gün	138	14,60 a	4,55	
	Yapmıyor	366	12,54 c	3,88	
<i>Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği</i>	1-3 gün	281	51,79	12,86	0,440
	4-6 gün	138	52,62	11,96	
	Yapmıyor	366	53,02	11,50	
<i>Okula Bağlanma</i>	1-3 gün	281	17,44	5,59	0,371
	4-6 gün	138	17,93	5,36	
	Yapmıyor	366	18,03	5,22	
<i>Arkadaşa Bağlanma</i>	1-3 gün	281	16,15	4,20	0,710
	4-6 gün	138	16,47	3,59	
	Yapmıyor	366	16,19	3,87	
<i>Öğretmene Bağlanma</i>	1-3 gün	281	18,20	5,25	0,256
	4-6 gün	138	18,22	5,07	
	Yapmıyor	366	18,80	4,75	

Araştırmada, lise öğrencilerinin spor yapma sıklığına göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilirken ($P < 0,05$), Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P > 0,05$). Araştırmada, ölçek maddelerine verilen cevaplardan haftada 4-6 gün spor yaptığını beyan eden lise öğrencilerin daha fazla Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum sergilediği belirlenmiştir (Tablo 4.11).

Tablo 4.12. Bireylerin sportif etkinliklere yönelik tutum ile okula bağlanma düzeyleri arası ilişkiler

		Tutum Toplam	Bilişsel	Duyuşsal	Davranı şsal	Bağlanma Toplam	OB	AB
Bilişsel	r-değeri	0,874						
	p-değeri	<0,001						
Duyuşsal	r-değeri	0,858	0,608					
	p-değeri	<0,001	<0,001					
Davranışsal	r-değeri	0,678	0,454	0,379				
	p-değeri	<0,001	<0,001	<0,001				
Bağlanma Toplam	r-değeri	0,438	0,373	0,373	0,319			
	p-değeri	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001			
OB	r-değeri	0,354	0,278	0,301	0,294	0,894		
	p-değeri	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001		
AB	r-değeri	0,454	0,405	0,388	0,298	0,758	0,540	
	p-değeri	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	
ÖB	r-değeri	0,321	0,283	0,272	0,219	0,858	0,660	0,461
	p-değeri	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001

Araştırmaya katılan bireylerin sportif etkinliklere yönelik tutum ile okula bağlanma toplam puanları arasında %43,8'lik pozitif anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 3.13).

5. TARTIŞMA

Bu kısımda üzerinde çalışılan araştırmanın problem cümlelerine yönelik ulaşılan verilerin bulguları yorumlanmış ve bu konuya yönelik literatürle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Çalışmada, öğrencilerin yaş grupları düzeyine göre ders dışı sportif etkinliklere tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Sarı'nın (2012) yaptığı çalışmada bizim çalışmamız ile örtüşen sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Çalışmada, lise öğrencilerinin okula bağlanma alt boyutuna verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin yaşları ilerledikçe okula bağlanma düzeyleri azalmıştır, ancak istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç çıkmamıştır (0,061). Literatür incelendiğinde araştırma bulgusu ile paralel sonuçlar içeren çalışmalar bulunmaktadır. Goodenow (1992) ve Hagborg (1994) yaptıkları çalışmalarda öğrencilerin yaş değişkenlerine göre okula bağlanma durumlarında anlamlı bir fark bulmamışlardır. Yine alanyazında araştırma bulgusunun tersine anlamlı sonuçlar bulan çalışmalar mevcuttur. Öğrencilerin yaşı ilerledikçe okula bağlanma puanlarında anlamlı bir azalma olduğunu ortaya çıkartmışlardır (Bellici 2015; Sağlam ve İkiz 2017; Aktaş 2017), yapılan başka bir çalışmada ise Yazzie Mintz'in (2010) üst sınıflardaki öğrencilerin okula bağlılık düzeylerinin alt sınıflardaki öğrencilere göre daha az olduğunu ortaya çıkartmıştır. Koçak ve Ay'ın (2020) yaptığı çalışmada okula bağlanma istenen düzeyde çıkmamıştır. Bu bulgu demokratik değerlere yönelik dikkatli ve meslek kararına yönelik stres yaşayan lise dönemi öğrencilerinin, okula yönelik beklentilerinin net şekilde giderilemediğine işaret olduğunu söylemiştir. Araştırmada, yaş grupları yakın öğrenci grubuna uygulanmasından dolayı anlamlı bir farklılık elde edilememiş olabilir.

14 yaşındaki lise öğrencilerinin 18 yaş grubundakilere göre daha fazla öğretmene bağlanma davranışı sergilediği belirlenmiştir. Aynı şekilde Bergin (2009), küçük yaş grubundaki çocukların büyük yaş grubuna oranla öğretmenleriyle daha sağlam ilişkiler kurduğunu savunmuştur. Bu bulgulara dayanak olarak küçük yaş grubunda bulunan öğrencilerin öğretmene bağlanma alt boyutuna verdikleri cevaplarının puanları büyük yaş grubundaki bireylerin cevaplarına göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (Savi, 2011). 14 yaşındaki öğrenciler liseye yeni geçmiş ve ilk tanışmadadır, bu yüzden öğretmenleri ile yeni tanışmış ve birbirleri hakkında fazla

bilgiye sahip değiller, lise son sınıfa doğru hem lise çağının bitmesi hem de yaşanmışlıkların verdiği duygular ile öğrencilerin yaşları ilerledikçe öğretmene bağlanma sebebi olabilir.

Araştırmada, lise öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ($P=0,027$) ve Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal alt boyut ($P<0,001$) toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Araştırma bulgularını destekler nitelikte çalışmalar bulunmaktadır. Aynur Yılmaz (2019) yaptığı çalışmada öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının erkek öğrencilerin lehine olan istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç ortaya çıkartmıştır. Yine aynı şekilde araştırma bulguları başka çalışmalarla paralellik göstermektedir (Fahey et al. 2005). Erkek öğrencilerin genelde ders dışı etkinlik olarak sportif etkinliklere daha fazla katılım gözlemlenirken, kız öğrencilerin ise sportif faaliyetler dışında farklı ders dışı etkinliklerde aktif olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Feldman and Matjasko, 2005). Görünüşe göre okullardaki ders dışı etkinlikler daha çok erkek öğrencilere yöneliktir ve öğretmenler, kız öğrencilerin ders dışı etkinlik isteklerini karşılayamamaktadır. Aynı zamanda erkek egemen bir toplumda öğretmenlerin çoğunlukla erkek olmasından ve faaliyetleri genellikle erkeklere uygun olması, kız öğrencilerin durumu farklı kavramalarına sebep olabilir (Aybek ve ark., 2011). Öğrencilerin cinsiyet değişkenliğine göre okula bağlanma durumlarında anlamlı bir bulguya rastlanılmamıştır. Araştırmadaki bulguları destekler nitelikte çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda cinsiyetin okula bağlanma bakımından kız ve erkek öğrencilerde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığı ortaya çıkmamıştır (Duy ve Yıldız 2014). Alanyazın incelendiğinde, çalışmadaki bulgunun tersine kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek seviyede okul bağlılığı sergilediklerini gösteren çalışmalar da mevcuttur (Bellici 2015; Sağlam ve İkiz' 2017). Karaşar ve Kapçı'nın (2016) yaptığı çalışmada ise erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre okula bağlanma puanları daha yüksek çıkmıştır.

Araştırmada, ölçek maddelerine verilen cevaplardan küçük kardeşi olduğunu beyan eden lise öğrencilerinin Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ders dışı sportif etkinliklere olan tutumunun olumlu olması nedeni okul öncesinde kardeşiyle yaşadığı deneyimler olabilir. Aynı şekilde küçük kardeş durumuna göre lise öğrencilerinin ders dışı sportif etkinliklerin duyuşsal, bilişsel alt boyutlarında ve ders dışı sportif etkinliklere yönelik

tutum toplam puanlarında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma düzeyi ve okula, arkadaşına, öğretmene bağlanma alt boyutlarında küçük kardeş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunamamıştır. Alanyazına bakıldığında doğrudan bu sonuç ile benzerlik gösteren araştırma bulunamamıştır; beraberinde, araştırma sonuçları ile farklılık gösteren araştırmalara da rastlanılmaktadır.

Araştırmada büyük kardeş değişkenine göre ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarında ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunamamıştır. Aynı büyük kardeşi olma durumuna göre çocuk ve ergenler için okula bağlanma durumunda ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Öğrencilerin spor yapma durumlarına göre ders dışı sportif etkinlikleri genel toplamlarında ve alt boyutu olan duyuşsal boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen spor yapan bireylerin daha yüksek tutuma sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bununla beraber okula bağlanmanın öğretmene bağlanma alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonucun öğrencilerden spor ile uğraşanların spora olan tutumlarını yükseltmesi zaten onların spor ile iç içe olmalarından kaynaklanabilir. Öğretmenlerine bağlılıklarının az olması ise öğretmenlerin spora olan bakış açıları ile alakalı olduğu düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde benzer veya farklı sonuçlar gösteren çalışmalara rastlanmamıştır.

Araştırmada öğrencilerin evlerinde internet olma durumlarına göre ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Aynı şekilde evlerinde internet olma değişkenine göre çocuk ve ergenlerde okula bağlanma durumu incelendiğinde yine anlamlı bir sonuçta rastlanılmamıştır. İnternetin artık dünyada kolay erişime sahip olması evde internet olma durumuna göre öğrencilerde herhangi bir farklılığa sebebiyet vermemiş olabileceği düşünülmektedir. Aycan ve Üzüm (2020) ise yaptıkları çalışmada spor yapan öğrencilerin internet kullanım düzeyinin spor yapmayan öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşük olduğunu tespit etmişlerdir.

Araştırmada, lise öğrencilerinin ailelerinde sigara kullanan olma durumuna göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ile Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit

edilememiştir. Ailesindeki sigara kullanımının ailesine sosyo-ekonomik açıdan verdiği zararı ergenlik çağındaki bir bireyin anlamayacağı ve bu sebep ile ölçek sorularına bunu yansıtamadığı düşünülmektedir. Literatürde doğrudan benzer bir çalışmaya rastlanılmasa da araştırma bulgusunun tersine Bond ve arkadaşlarının (2007) yaptıkları çalışmada okula bağlanma düzeyleri düşük olan ergenlerde sigara ve alkol kullanma riski yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

Çalışmada öğrencilerin anaokuluna gitme değişkenine göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve alt boyut toplam puanları gözlemlendiğinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Lise öğrencilerinin anaokuluna gitme durumuna göre Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve okula bağlanma alt boyutunda iki yıl veya daha fazla anaokuluna gittiğini beyan eden öğrencilerin daha çok okula bağlanma davranışı sergilediği tespit edilmiştir. Çalışmanın bulgusunun tersine bir çalışma da lise öğrencilerinin okula bağlanmaları, okul öncesi eğitim alma durumlarına göre farklılaşmadığını göstermektedir (Canbulat et al., 2017). Çalışmadaki anaokuluna gitme değişkenine göre bağlanma durumu incelendiğinde anaokuluna gitmeyenler ile 1 yıl gidenler arasında puan farkının olmadığı, bu durumun küçük çocukların ailelerinden ilk ayrılışları olan anaokuluna 2 yıl süre gidenlerde daha fazla etki edeceği, öğrencinin etkisini daha fazla hissedeceği düşünülmektedir.

Araştırmada, lise öğrencilerinin kardeş sayısı durumuna göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ile Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Araştırmada, ölçek maddelerine verilen cevaplardan üç ve üzeri kardeş olduğunu beyan eden lise öğrencilerin daha az okula bağlanma davranışı sergilediğini gösteren istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç tespit edilmiştir. Mengi'nin (2011) yaptığı çalışmada okula bağlanma en fazla kardeşi olmayan bireyler ve fazla kardeşi olan kalabalık ailelerdeki çocuklarda tespit edilmektedir. Mengi (2011) bu sonucu kardeşi olmayan bireylerin ve çok kardeşli ailedeki çocukların ebeveynlerinden yeterli hazzı alamadıkları ve oluşan eksikliği okul yoluyla gidermeye çalıştıkları olarak yorumlamıştır. Ergenlikte arkadaş ilişkileri yoğun olabilmektedir. Bu sebep ile kardeş sayısı fazla olan öğrencilerde bunun eksikliği hissedilmeyebilir bu neden ile de okula bağlanma ihtiyacı daha düşük olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada, lise öğrencilerinin spor yapma sıklığına göre Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilirken Araştırmada, ölçek maddelerine verilen cevaplardan haftada 4-6 gün spor yaptığını beyan eden lise öğrencilerinin daha fazla ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum sergilediği belirlenmiştir. Spor ile daha fazla ve uzun süre ilgi alaka duyan öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklere olan tutumlarında onların zaten ilgi alanlarının dahilinde olduğundan dolayı anlamlı bir sonuç çıktığı düşünölmektedir. Karavelioğlu'nun (2017) yaptığı çalışmada da 3 gün ve üzeri spor yapan bireylerin ders dışı sportif etkinlik ve beden eğitimine olan tutumları anlamlı bir şekilde yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin spor yapma sıklığına göre Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma toplam ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ile okula bağlanma toplam puanları arasında pozitif anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuç öğrencilerin ders dışı sportif faaliyetlere olan tutumlarının yüksek olması, onların okula aidiyet düzeylerini arttıran bir unsur olduğu söylenebilir. Literatürde bu sonucu destekler nitelikte yapılan çalışmalar mevcuttur (Ivaniushina and Aleksandrov, 2015; Yılmaz, 2019).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada Samsun İli ve İlçelerinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında okuyan lise öğrencilerinin ders dışı sportif etkinliklere tutumları okula bağlanma düzeyleri cinsiyet, yaş durumu, küçük kardeş, kaç kardeş durumu, büyük kardeş, spor yapma durumu, evde internet olma durumu, ailede sigara kullanma durumu ve anaokuluna gitme durumlarına göre incelenmiştir.

Sonuç olarak; lise öğrencilerinin ailede sigara kullanma değişkenine göre ders dışı sportif etkinlik tutumu ve okula bağlanma düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$). Lise öğrencilerinin yaş, kardeş sayısı, büyük kardeş, evde internet olma ve anaokuluna gitme süresi değişkenlerine göre ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır ($P>0,05$). Öğrencilerin spor yapma sıklığı ve küçük kardeş durumuna göre okula bağlanma düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilememiştir ($P>0,05$). Yaş değişkenine göre çocuk ve ergenler için okula bağlanma ölçeğinin alt boyutlarından olan okula bağlanma ve öğretmene bağlanma boyutları incelendiğinde öğrencilerin yaşları arttıkça istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde okula ve öğretmene bağlanma düzeyi düşmektedir ($P<0,05$). Cinsiyet değişkenine göre ise ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ölçeği toplam puanı ile ölçeğin alt boyutlarından olan duyuşsal boyutunda kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha düşük puana sahip olduğu; çocuk ve ergenler için okula bağlanma ölçeği toplam puanı ile ölçeğin alt boyutlarından olan öğretmene bağlanma boyutunda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yüksek puana sahip olarak, bağlanma düzeylerinin anlamlı bir şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Öğrencilerin küçük kardeş değişkenine göre ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ölçeği toplam puanı ile ölçeğin alt boyutu olan davranışsal boyutunda istatistiksel olarak küçük kardeşi olanların, olmayanlara göre sportif etkinliklere olan tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Spor yapma durumuna göre incelendiğinde ise; öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ölçeği toplam puanı ile bu ölçeğin alt boyutlarından olan duyuşsal ve davranışsal boyut puanlarında, spor yapanların puanı yapmayanların puanlarına göre daha yüksek olduğu; yine spor yapma durumuna göre çocuk ve ergenler için okula bağlanma ölçeği alt boyutlarından birisi olan öğretmene bağlanma boyutunda, spor yapmayanların öğretmenine bağlanma düzeyleri spor yapanlara göre anlamlı bir şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Evde

internet olma değişkenine göre çocuk ve ergenler için okula bağlanma ölçeği alt boyutu olan öğretime bağlanma boyutu incelendiğinde, boyutun puanının evde interneti olanların olmayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Öğrencilerin anaokuluna gitme süresi değişkenine göre incelendiğinde çocuk ve ergenler için okula bağlanma ölçeği toplam puanında bir yıl gidenler ile hiç gitmeyen öğrencilerin puanları benzer iken, iki yıl ve üzeri anaokuluna giden öğrencilerin puanlarının yüksek olduğu; yine ölçeğin alt boyutlarından olan okula bağlanma boyutunda ise bir yıl gidenlerin gitmeyenlerden, gitmeyenlerin ise iki yıl ve üzeri gidenlerden daha düşük puana, yani bağlanmaya sahip olduğu anlamlı bir şekilde tespit edilmiştir ($P<0,05$). Öğrenciler kardeş sayılarına göre incelendiğinde ise Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği alt boyutu olan okula bağlanma boyutu puanlarında kardeşi olmayan öğrenciler ile iki kardeşi olan öğrenciler benzer tutum gösterirken, üç ve üzeri kardeşe sahip öğrencilerin okula bağlanma tutumlarının anlamlı derecede düşük olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Spor yapma sıklığı değişkenine göre incelendiğinde ise ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ölçeği toplam puanı ve alt boyutlarından olan bilişsel ve duyuşsal boyut puanlarında 1-3 gün spor yapan öğrenciler ile hiç yapmayan öğrenciler benzer tutum sergilerken, 4-6 gün spor yapan öğrencilerin daha yüksek puana yani pozitif tutuma sahip olduğu; yine öğrencilerin tutum ölçeğinin alt boyutlarından olan davranışsal boyut spor yapmayanların en düşük, 1-3 gün yapanların ortanca ve 4-6 gün yapanların en yüksek tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları ve alt boyutları arasında okula bağlanma ve alt boyutlarının tümünde birbirleriyle pozitif anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdakiler gibi önerilerde bulunulabilir.

✓ Ders dışı sportif etkinliklere kız öğrencilerin katılımını ve tutumunu artırmaya yönelik çalışmalara çeşitlilik kazandırmaya çalışılabilir.

✓ Okullarda oluşturulan takımların boyutları ve sayıları artırılarak daha fazla öğrenciye erişim sağlanabilir.

✓ Oyun arkadaşı yani kardeşi olmayan ailelere büyük görev düşmekte, çocukların oyun arkadaşı olup onları sportif etkinliklere yönleltmeli ve onlara arkadaşlık etmeleri veya okul öncesinde arkadaş edinebilecekleri faaliyetlere çocuklarını dahil etmeleri önerilebilir.

✓ Eğitimcilerin, öğrencilerin yaşları büyüdükçe onların gelişimlerini göz önüne alarak onlar ile daha dikkatli ve hassas bir şekilde iletişim kurarak eğitim ve öğretim sağlamlarınının daha iyi olacağı; öğrencilerin yaşları ilerledikçe modernleşen dünya odaklarını değiştirebilir ve bu odaklarını çeken şeylerin okula entegre edilebilmesi öğrencilerin tekrar okula bağlanmasını sağlayabilir.

✓ Öğrencilerin sportif etkinliklere olan tutumu ile okula bağlanma düzeyleri arasındaki bütün boyutlarda pozitif ilişki tespit edilmiştir. Bu sebep ile öğrencilerin sportif etkinliklere katılımı ve tutumu önemli bir husus olarak görülmekte. Velilerin öğrencileri okul dışında spor yapmaya teşvik etmeleri, öğrencilerin bu sportif faaliyetlere olan tutumunu iyileştirerek onların okula bağlanma düzeylerini de iyileştirilebilir.

✓ Ders dışı sportif etkinliklere Milli Eğitim, okul, eğitimciler ve aileler olarak daha da dikkat edilmesi ve önemsenmesi, ayrıca eğitim programlarına en iyi şekilde entegre edilmesi durumunda; öğrencilerin okula, arkadaşına ve öğretmene bağlanmalarının iyileştirileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkada, C., Ergen, E. (1990). Bilim ve Spor, B. T. Of set matbaacılık.
- Adam KS, Sheldon-Keller AE, West M. (1996). Attachment organization and history of suicidal behaviorin clinical adolescents. *J Consult Clin Psychol* 1996; 64:264-272.
- Adam, K. S., Sheldon-Keller, A. E. and West, M. (1996). Attachment organization and history of suicidal behavior in clinical adolescents. *Journal of consulting and clinical psychology*, 64(2), 264.
- Akgül, S., Göral, M., Demirel, M. ve Üstün, Ü. D. (2012). İlköğretim öğrencilerinin okul içi ve okullar arası sportif etkinliklere katılma nedenlerinin çeşitli değişkenler açısından araştırılması.
- Aktaş, H. (2017). Genel ve İmam-Hatip Ortaokul öğrencilerinin okula bağlanma düzeyleri. *Turkish Studies (Elektronik)*, 12(27), 335-358.
- Allen, J. P., Moore, C., Kuperminc, G. and Bell, K. (1998). Attachment and adolescent psychosocial functioning. *Child development*, 69(5), 1406-1419.
- Alpay, N. (2021). Sporun Yaygınlaşmasının Gelişmeye Etkileri: Bir İnceleme. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 33-44.
- Alpman, C. (1972). *Eğitimin bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyunca gelişimi*. Millî Eğitim Basımevi.
- Altunisik, R., Coskun, R., Bayraktaroglu, S. ve Yildirim, E. (2010). Sosyal Bilimlerde Arastirma Yontemleri SPSS Uygulamali (6 Baskı). *Sakarya, Turkey: Sakarya Yayıncılık*.
- Anayasa. (1982). Resmî Gazete. Yayımlı Tarihi: 9.11.1982 Sayı:17863 (Mükerrer). Numarası: 1739.
- Annu, S. and Sunita, M. (2015). Extracurricular activities and student's performance in secondary school of government and private schools. *International Journal of Sociology and Anthropology Research*, 1(1), 53-61.
- Aracı, H. (1999). Okullarda Beden Eğitimi, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- Aracı, H. (1999). Okullarda Beden Eğitimi, Bağırhan Yayınevi, Ankara. Ateşoğlu, M.(Çev.).(1974). Sporda Erdemlik: Fair-play. Ankara: GSB.
- Ardahan, F. (2013). Rekreatyoneel egzersiz güdüleme ölçeğinin rekreatif spor türüne göre incelenmesi: Antalya örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (4), 95-108.
- Ardahan, F. ve Lapa, T. Y. (2010). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin cinsiyete ve gelire göre incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 21(4), 129-136.
- Arsović, N., Đurović, R. and Rakočević, R. (2020). Influence of physical and sports activity on mental health. *Facta Universitatis. Series: Physical Education and Sport*, 559-568.
- Aybek, A., İmamoğlu, O. ve Taşmektepligil, M. (2011). Öğrencilerin beden eğitimi dersine ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 51-59.
- Aycan, A. and Üzüm, H. (2020). The effects of sports participation on internet addiction of high school students: Spora katılımın lise öğrencilerinin internet bağımlılığına etkisi. *Journal of Human Sciences*, 17(4), 1022-1033.
- Barbieri, M. (2010). *Extracurricular activities* (Vol. 2). Minotaur Books.
- Barron, J. M., Ewing, B. T. and Waddell, G. R. (2000). The effects of high school athletic participation on education and labor market outcomes. *Review of Economics and Statistics*, 82(3), 409-421.

- Başaran, İ. E. (2000). Eğitim yönetimi. Ankara: Feryal Matbaası.
- Bauer, K. W. and Liang, Q. (2003). The effect of personality and precollege characteristics on first-year activities and academic performance. *Journal of college student development*, 44(3), 277-290.
- Bayraktar, F., Sayıl, M. ve Kumru, A. (2009). Liseli Ergenler ve Üniversiteli Gençlerde Benlik Saygısı: Ebeveyn ve Akarana Bağlanma, Empati ve Psikolojik Uyum Değişkenlerinin Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63).
- Bellici, N. (2015). Ortaokul öğrencilerinde okula bağlanmanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Benner, A. D., Graham, S. and Mistry, R. S. (2008). Discerning direct and mediated effects of ecological structures and processes on adolescents' educational outcomes. *Developmental Psychology*, 44(3), 840.
- Bolat, N., Yavuz, M., Eliaçık, K. and Zorlu, A. (2018). The relationships between problematic internet use, alexithymia levels and attachment characteristics in a sample of adolescents in a high school, Turkey. *Psychology, health & medicine*, 23(5), 604-611.
- Bond, L., Butler, H., Thomas, L., Carlin, J., Glover, S., Bowes, G. and Patton, G. (2007). Social and school connectedness in early secondary school as predictors of late teenage substance use, mental health, and academic outcomes. *Journal of adolescent health*, 40(4), 357-e9.
- Booker, K. C. (2006). School belonging and the African American adolescent: What do we know and where should we go?. *The High School Journal*, 89(4), 1-7.
- Brown, R. and Evans, W. P. (2002). Extracurricular activity and ethnicity: Creating greater school connection among diverse student populations. *Urban Education*, 37(1), 41-58.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). Sosyal bilimlerde veri analizi ders kitabı (9. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cemalcılar, Z. (2010). Schools as socialisation contexts: Understanding the impact of school climate factors on students' sense of school belonging. *Applied psychology*, 59(2), 243-272.
- Cengiz, Ş. Ş. ve Pulur, A. (2008). 12 haftalık futbol eğitiminin 8-10 yaş grubu çocukların bedensel-kinestetik ve müzik zekâ gelişimi üzerine etkisi. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 165-173.
- Chepyator-Thomson, J. R. and Hsu, S. H. (Eds.). (2013). *Global perspectives on physical education and after-school sport programs*. University Press of America.
- Coalter, F. (2007). *A wider social role for sport: Who's keeping the score?*. Routledge.
- Council Of Europe (2001). "The European Sports Charter". http://www.coe.int/t/dg4/epas/resources/charter_en.asp, 15.12.2013
- Çumralıgil, B. ve Görücü, A. (2007). Örgütlenme yönetim biçimleriyle spor. *Konya: Selçuk Üniversitesi Yayını*.
- Daley, A. J. and Leahy, J. (2003). Self-perceptions and participation in extra-curricular physical activities. *Physical Educator*, 60(2), 13.
- Dalkıran, O., Altıntaş, A., Gündüz, N., Sunay, H. ve Akgül, M. (2004). Ankara ili devlet-özel ilk ve orta öğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı etkinliklerinde kapalı spor alanlarının etkin kullanımı üzerine görüşleri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 109-118.

- Damarlı, Ö. (2006). Ergenlerde toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma stilleri ve benlik kavramı arasındaki ilişkiler. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Darling, N., Caldwell, L. L. and Smith, R. (2005). Participation in school-based extracurricular activities and adolescent adjustment. *Journal of leisure research*, 37(1), 51-76.
- Demirel, M., Gürbüz, B. ve Karaküçük, S. (2009). Rekreatif aktivitelere katılımın çevreye yönelik tutum üzerindeki etkisi ve yeni ekolojik paradigma ölçeği'nin geçerliği ve güvenilirliği. *Sportmetre beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi*, 7(2), 47-50.
- Dills, A. K., Morgan, H. N. and Rotthoff, K. W. (2011). Recess, physical education, and elementary school student outcomes. *Economics of Education Review*, 30(5), 889-900.
- Eccles, J. S., Barber, B. L., Stone, M. and Hunt, J. (2003). Extracurricular activities and adolescent development. *Journal of social issues*, 59(4), 865-889.
- Ekinci, N. E., Kalkavan, A., Üstün, Ü. D. ve Gündüz, B. (2014). Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere katılmalarına engel olabilecek unsurların incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.
- El Kitabı, O. O. V. A. (1985). Ankara: BTGM Voleybol Fed.
- Emmer, R. (2001). Community service. The Rosen Publishing Group, Inc.
- Erdoğan, K. (2013). Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin sınıflandırılmasına yönelik bir öneri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 2(2), 336-353.
- Eskin, M. (2001). Ergenlikte yalnızlık, baş etme yöntemleri ve yalnızlığın intihar davranışı ile ilişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 4(5), 5-11.
- Fahey, T., Delaney, L. and Gannon, B. (2005). *School children and sport in Ireland*. ESRI.
- Feldman, A. F. and Matjasko, J. L. (2005). The role of school-based extracurricular activities in adolescent development: A comprehensive review and future directions. *Review of educational research*, 75(2), 159-210.
- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from school. *Review of educational research*, 59(2), 117-142.
- Fişek, K. (2003). *Devlet politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından spor yönetimi: Dünyada-Türkiye'de* (Vol. 40). YGS Yayınları.
- Foster, C. R. (1925). *Extra-curricular activities in the high school*. Johnson Publishing Company.
- Fredricks, J. A. and Eccles, J. S. (2008). Participation in extracurricular activities in the middle school years: Are there developmental benefits for African American and European American youth?. *Journal of Youth and Adolescence*, 37(9), 1029-1043.
- Gander, M., Sevecke, K., and Buchheim, A. (2015). Eating disorders in adolescence: attachment issues from a developmental perspective. *Frontiers in psychology*, 6, 1136.
- Glazebrook, K., Townsend, E., & Sayal, K. (2015). The role of attachment style in predicting repetition of adolescent self-harm: A longitudinal study. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 45(6), 664-678.
- Goodenow, C. (1992a). Strengthening the links between educational psychology and the study of social contexts. *Educational psychologist*.
- Goodenow, C. (1992b). School motivation, engagement, and sense of belonging among urban adolescent students.
- Goodenow, C. (1993). The psychological sense of school membership among adolescents: Scale development and educational correlates. *Psychology in the Schools*, 30(1), 79-90.

- Gökmen, H. (1988). Gençlerin gelişmelerinde beden eğitiminin rolü (fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişmede), orta öğretim kurumlarında beden eğitimi ve sorunları. *Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi, Ankara.*
- Gürkan, T. (2006). Okul öncesi eğitim denetim rehber kitabı, okul öncesi eğitimde denetim ve teftiş ilkeleri. *İstanbul: YA-PA Yayın Pazarlama.*
- Hagborg, W. J. (1994). An exploration of school membership among middle and high school students. *Journal of Psychological Assessment, 12, 312-323.*
- Hilmi İ. and Cordes, K. A. (2008). *Outdoor recreation: enrichment for a lifetime* (No. Ed. 3). Sagamore Publishing.
- Ivaniushina, V. A. and Aleksandrov, D. A. (2015). Socialization through informal education: The extracurricular activities of Russian schoolchildren. *Russian Education & Society, 57(4), 189-213.*
- İkiz, F. E. ve Sağlam, A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile okula bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İlköğretim Online, 16(3), 1235-1246.*
- İmamoğlu, A. F. (1992). İki binli yıllara doğru Türk sporu üzerine bazı gözlemler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(1), 9-19.*
- İnal, A. N. (2003). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karaküçük, S. (1999). Okul yöneticilerinin ders dışı etkinliklere yaklaşımları. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4(3), 51-62.*
- Karaküçük, S. (2014). *Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme*. Suat Karaküçük.
- Karaşar B. ve Kapçı E. G., (2016). Lise Öğrencilerinde Okula Bağlanma ve Akademik Başarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Yıl: 2016, Cilt: 49, Sayı:1, 21-42.*
- Karavelioğlu, D. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumları ile ders dışı sportif etkinliklere katılma/katılmama nedenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Kırçık, Ş. ve Pepe, K. (2008). Burdur merkez ilköğretim ve lise öğretim kurumlarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı egzersiz faaliyetlerinin değerlendirilmesi. *6. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu. Burdur, 26-28.*
- Koçak, S. ve Ay, M. H. (2020). Lise Öğrencilerinin Demokratik Okul Kültürü Algısı ile Akademik İsteklilikleri Arasındaki İlişkide Okul Bağlılığının Aracılık Rolü. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(1), 959-990.*
- Lee, A. and Hankin, B. L. (2009). Insecure attachment, dysfunctional attitudes, and low self-esteem predicting prospective symptoms of depression and anxiety during adolescence. *Journal of clinical child & Adolescent Psychology, 38(2), 219-231.*
- Lunenburg, F. C. and Ornstein, A. O. (2008). *Educational administration: Concepts and practices* (5th ed.). Belmont, CA: Wadsworth/Cengage.
- Lyons-Ruth K. (2003). Dissociation and the parent-infant dialogue: a longitudinal perspective from attachment research. *J Am Psychoanal Assoc 2003;*
- Mahoney, J. L. (2000). School extracurricular activity participation as a moderator in the development of antisocial patterns. *Child development, 71(2), 502-516.*
- Mahoney, J. L., Cairns, B. D. and Farmer, T. W. (2003). Promoting interpersonal competence and educational success through extracurricular activity participation. *Journal of educational psychology, 95(2), 409.*

- MEB. (2014). Millî Eğitim Bakanlığı rehberlik ve denetim başkanlığı ile maarif müfettişleri başkanlıkları yönetmeliği. 24 Mayıs 2014 tarih ve 29009 sayılı RG.
- Mengi, S. (2011). *Ortaöğretim 10. ve 11. sınıf öğrencilerinin sosyal destek ve özyeterlilik düzeylerinin okula bağlılıkları ile ilişkisi* (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).
- Mirehie, M. and Gibson, H. J. (2020). Women's participation in snow-sports and sense of well-being: a positive psychology approach. *Journal of Leisure Research*, 51(4), 397-415.
- Noam, G. G., Biancarosa, G. and Dechausay, N. (2002). *Afterschool education: Approaches to an emerging field*. Harvard Education Press.
- Osterman, K. F. (2000). Students' need for belonging in the school community. *Review of educational research*, 70(3), 323-367.
- Özcan, G. ve Yıldırım, S. (2011). Lisanslı olarak takım sporu ve bireysel spor yapan ile spor yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 111-135.
- Özdenk, S. (2018). Beden eğitimi ve spor, faydaları, önemi ve sınıflandırılması Physical Education and Sports, Benefits, Important and Classification.
- Özer, K. (1990). Sporda eğitim ve öğretim. *Spor Şurası Bildirileri, Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayın, Ankara*.
- Özkara, A. B. (2019). Spor lisesi öğrencilerinin, sportif etkinliklere katılımlarına göre girişimcilik yeterliliklerinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 1304-1312.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılamama nedenleri üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 126-131.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Bağırhan Yayınları.
- Roeser, R. W. Midgley, C. and Urdan, T. C. (1996). Perceptions of the school psychological environment and early adolescents psychological and behavioral functioning in school: The mediating role of goals and belonging. *Journal of Educational Psychology*, 88, 408-422.
- Samdal, O., Wold, B. and Bronis, M. (1999). Relationship between students' perceptions of school environment, their satisfaction with school and perceived academic achievement: An international study. *School effectiveness and school improvement*, 10(3), 296-320.
- Sari, M. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinliklere Katılımının İncelenmesi. *Journal of Theoretical Educational Science/Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(1).
- Schindler, A., Thomasius, R., Sack, P. M., Gemeinhardt, B., KÜstner, U. and Eckert, J. (2005). Attachment and substance use disorders: A review of the literature and a study in drug dependent adolescents. *Attachment & human development*, 7(3), 207-228.
- Selcuk, E., Zayas, V. and Hazan, C. (2010). Beyond satisfaction: The role of attachment in marital functioning. *Journal of Family Theory & Review*, 2(4), 258-279.
- Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H., Çelik, O., Çeliksoy, M. A. ve Kocaekşi, S. (2012). Boş zaman ve rekreasyon yönetimi. *Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını*.
- Sezen-Balçıklı, G. (2009). Profesyonel futbolcuların fair playe yönelik davranışları ile empatik eğilim düzeyleri arasındaki ilişki. *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara*.

- Şahan, H. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2008(2), 248-266.
- Tekin, G., Amman, M. T. ve Tekin, A. (2009). Serbest zamanlarda yapılan fiziksel egzersizin üniversite öğrencilerinin depresyon ve atılganlık düzeylerine etkisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2).
- Turan, F. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim öğretim faaliyetlerinin denetimi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 94-119.
- Uluğ, F. (1999). Eğitimde grup süreçleri. *TODAİE Yayın*, 295.
- Variş, F. (1978). Eğitimde program geliştirme" teori ve teknikler.". Ankara Üniversitesi basımevi.
- Yazzie-Mintz, E. (2010). Charting the path from engagement to achievement: A report on the 2009 High School Survey of Student Engagement. *Bloomington, IN: Center for Evaluation & Education Policy*.
- Yılmaz, A. (2019). Lise Öğrencilerinin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları ile okula bağlanma durumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 50-63.
- Yılmaz, A. ve Güven, Ö. (2018). Ders dışı sportif etkinliklere yönelik öğrenci tutum ölçeğinin psikometrik özelliklerinin incelenmesi (DSEÖTÖ). *Journal of Human Sciences*, 15(4).

EKLER

Ek 1. Etik Kurul Formu

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
29.04.2022	4	2022-275

KARAR NO: 2022-275
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi İbrahim GÜMÜŞTEKİN 'in Doç. Dr. Yener AKSOY danışmanlığında "Öğrencilerin Rekreatif Amaçlı Spor Etkinliklere Yönelik Tutumları ve Okula Bağlanma Durumlarının İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket, ölçek ve bilgisayar ortamında anket/test çalışmalarını içeren 57296 sayılı dilekçesi okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi İbrahim GÜMÜŞTEKİN 'in Doç. Dr. Yener AKSOY danışmanlığında "Öğrencilerin Rekreatif Amaçlı Spor Etkinliklere Yönelik Tutumları ve Okula Bağlanma Durumlarının İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket, ölçek ve bilgisayar ortamında anket/test çalışmalarının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

Ek 2.Kişisel Bilgi Formu

- 1.Yaşınız:
- 2.Cinsiyetiz: Kız () Erkek ()
- 3.Anaokuluna kaç yıl gittiniz? ...
- 4.Kaç kardeşiniz? ...
- 5.Küçük kardeşin var mı? Evet() Hayır()
- 6.Büyük kardeşin var mı? Evet() Hayır()
- 7.Spor yapıyor musunuz? Evet() Hayır()
- 8.Evet ise ne sıklıkla yapıyorsunuz Haftada 1-3 gün() Haftada 4-6 gün()
- 9.Evde internet var mı? Evet() Hayır()
- 10.Ailenizde sigara kullanan var mı? Evet() Hayır()

Ek 3. Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği

Ders dışı sportif etkinliklere yönelik öğrenci tutum ölçeği; Sayın katılımcı, ölçeğin maddelerinde yer alan ifadelere katılma düzeyinizi, her maddenin karşısında bulunan numaralardan birini yandaki düzeylere göre işaretleyerek belirtiniz.	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen
Ders dışı sportif etkinlikler bireyin yeteneklerini keşfetmesini sağlar.					
Ders dışı sportif etkinlikler bireyin kendisini ifade etmesine yardım eder.					
Ders dışı sportif etkinlikler bireye yeni ortamlar tanıma fırsatı sunar.					
Ders dışı sportif etkinlikler bireye sorumluluk duygusu kazandırır.					
Ders dışı sportif etkinlikle bireyin liderlik özellikleri geliştirir.					
Ders dışı sportif etkinlikler bireye zorluklarla mücadele edebilmeyi öğretir.					
Ders dışı sportif etkinlikler bireye iş birliği yapabilme becerisi kazandırır.					
<i>Ders dışı sportif etkinliklerin sıkıcı olduğunu düşünürüm.</i>					
<i>Ders dışı sportif etkinliklerin faydasız etkinlikler olduğu kanısındayım.</i>					
<i>Ders dışı sportif etkinliklerin bireyin sağlığını olumsuz etkilediğine inanırım.</i>					
<i>Ders dışı sportif etkinliklere katılımın zaman kaybı olduğunu düşünürüm.</i>					
<i>Ders dışı sportif etkinliklerin maddi yük getireceğine inanırım.</i>					
<i>Ders dışı sportif etkinliklere ilgi duymam.</i>					
<i>Ders dışı sportif etkinliklere katılmak istemem.</i>					
Arkadaşlarımı ders dışı sportif etkinliklere katılmaları için teşvik ederim.					
Ders dışı sportif etkinlikle ilgili müsabakaları ilgiyle izlerim.					
Ders dışı sportif etkinlikler ile ilgili organizasyonlarda gönüllü olarak çalışmak isterim.					
Ders dışı sportif etkinliklerle ilgili gelişmeleri yakından takip ederim.					

Ek 4. Ergenlerde Okula Bağlanma Ölçeği

Ergenlerde Okula Bağlanma Ölçeği		Kesinlikle evet	Evet	Olabilir	Hayır	Kesinlikle hayır
1.Bu okulda olmaktan gurur duyuyorum.						
2.Bu okulda olmaktan mutluyum.						
3.Okulumda kendimi güvende hissediyorum.						
4.Çoğu zaman okula gitmeye can atarım.						
5.Okulumu seviyorum.						
6.Okulumdaki arkadaşlarımla gurur duyuyorum.- ölçekten çıkarıldı						
7.Sınıfımda sevdiğim birçok arkadaşım var.						
8.Bu okulda önem verdiğim arkadaşlarım var.						
9.Bu okulda beni önemseyen arkadaşlarım var.						
10.Bu okuldaki arkadaşlarımı seviyorum.						
11.Öğretmenlerimiz, öğrencilerine çok destek olurlar.						
12.Öğretmenlerimi seviyorum.						
13.Derslerimde düşük performans gösterseydim öğretmenlerim bununla ilgilenirdi.						
14.Okuldaki öğretmenler ya da diğer yetişkinler bana önemli biriymişim gibi davranırlar.						
15.Öğretmenlerimiz bir öğrencinin çok çalışıp çalışmadığını bilir.						

ÖZ GEÇMİŞ

İbrahim GÜMÜŞTEKİN Samsun 25 Mayıs Anadolu Lisesi'ni bitirdikten sonra Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği bölümünden 24.06.2019 tarihinde mezun oldu. 2019 yılında OMÜ Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans programına girdi. Temel ilgi alanları, Yüzme, Tenis.

İletişim Bilgileri

ORCID ID : 0000-0001-6761-5980

Yayımlar:

1. Gümüştekin, İ., Çakıcı, H.A., Cevahircioğlu, B. (2022) Gençlik ve Spor Bakanlığı Bünyesinde Çalışan Personelin Örgütsel Adalet Anlayışları ile Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Samsun İli Örneği), İçinde: *Spor Bilimleri Alanında Güncel Araştırmalar- II*, Ed.: Çankaya S., ve Sabah S., Ankara, Gazi Kitabevi (s.109-127).
2. Gümüştekin, İ., ve Aksoy, Y. (2022) Lisanslı ve Lisanssız Sporcuların Yaralanması ve Kaygı Düzeyinin İncelenmesi, İçinde: *9. International Gap Summit Scientific Research Congress*, Ed.: Çiftçi H., ve Dörtbudak, M., Y., Adıyaman: IKSAD Publications (s.646-640).